

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra společenských věd

Bakalářská práce

Hana Šimková

Historie, spolky a dějiny školství v obci Provodov

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: „Historie, spolky a dějiny školství v obci Provodov“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce PhDr. Pavla Kopečka, Ph.D., a uvedla jsem všechny použité podklady, prameny a literaturu.

V Provodově dne

.....

podpis

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala vedoucímu bakalářské práce PhDr. Pavlu Kopečkovi, Ph.D., za odborné vedení v průběhu zpracování bakalářské práce. Chtěla bych poděkovat lidem z obce za příjemné přivítání, ochotu a povídání o organizacích v obci a cenné rady. Děkuji rodině a příteli za důvěru a podporu při psaní práce.

V Provodově dne

.....

podpis

Obsah

Úvod.....	6
1 Obec Provodov, historie obce, památky v obci a v jejím okolí.....	8
1.1 Obec Provodov, její krajinný charakter a poloha	8
1.2 Historie obce.....	8
1.3 Památky v obci a blízkém okolí	9
1.3.1 Zřícenina hradu Rýsov	10
1.3.2 Zřícenina hradu Starý Světlov	10
1.3.3 Kostel Panny Marie Sněžné	12
1.3.4 Dalšími památkami v obci jsou komory u č. p. 22 a 38, socha sv. Jana Nepomuckého a boží muka u fary.	13
2 Vývoj školství v obci Provodov	15
2.1 První školní budova na Malenisku a přesídlení školy do obce	15
2.2 Změny ve školství v průběhu let.....	15
2.2.1 Školní rok 1921 - 1922	16
2.2.2 Školní rok 1940 - 1941	18
2.2.3 Školní rok 1948 - 1949	20
2.2.4 Školní rok 1972 - 1973	22
2.2.5 Školní rok 2002 - 2003	25
2.3 Základní škola dnes	26
3 Organizace a spolky v obci Provodov v minulých dobách a dnes	28
3.1 Organizace a spolky v obci v minulých dobách.....	28
3.2 Organizace a spolky v obci Provodov dnes	29
3.2.1 Dobrovolný sbor hasičů	29
3.2.2 Dechová hudba Provodov	32
3.2.3 FC Rak Provodov	34
3.2.4 Myslivecké sdružení Provodov	37
3.2.5 Provodovská šestka.....	39
3.2.6 Občanské sdružení UnArt Provodov	40
3.2.7 Folklorní soubor Leluja.....	40
3.2.8 Provodovské lidové divadlo	41
Závěr	43
Seznam literatury a pramenů	45
Přílohy	48

Úvod

Za téma své bakalářské práce jsem si zvolila „Historii, spolky a dějiny školství v obci Provodov“. Zajímá mě kulturní a společenský rozvoj v obci a výchovně vzdělávací působení na mládež a budoucí generaci. V obci žiji od svého narození a moc jsem si ji zamilovala.

Obec Provodov se nachází ve Zlínském kraji. Od okresního města Zlín je vzdálena 13 km. Nachází se v údolí lemovaném Vizovickými vrchy. Nedaleko se nachází poutní místo, které pravidelně navštěvují poutníci i lidé, kteří hledají klid k rozjímání a krásnou přírodu.

Jednu kapitolu jsem věnovala škole a vývoji školství v obci a pokusila se o srovnání, jak škola a školství vypadalo před sto lety a jak vypadá dnes. Původní škola stála na poutním místě Malenisko. Jelikož byla od obce vzdálená, zbudovala se škola nová na návsi, aby do ní měli lidé a žáci blíž. Škola v obci znamenala jistý kulturní a společenský rozvoj.

V práci jsem se zabývala vedením školních kronik a rozdílů, v čem se lišily zápisy v jednotlivých kronikách. Do práce jsem vybrala roky, které byly něčím výjimečné. Chtěla jsem na nich ukázat vývoj školství v rámci historického kontextu. Období, kdy měl každý na vesnici hospodářství s dobyt看kem, a rodiče si mysleli, že vzdělání není pro děti důležité. Popis školství během 2. světové války za protektorátu, kdy nebylo ničeho dostatek, a učitelé se museli učit německy a být árijského původu. Dále jsem si vybrala roky, kdy v republice vládl socializmus a školství bylo ovlivňováno politicky i v malých obcích. Ke srovnání jsem popsala i školní rok v 21. století.

Zájem o kulturní a společenské akce začíná poznáním organizací a spolků, které v obci fungují. Mým záměrem bylo dozvědět se co nejvíc informací o sdruženích. Navštívila jsem spoluobčany, kteří jsou členy a podali mi informace o daném spolku.

Cílem práce bylo zmapovat historii obce, školství a spolků a zároveň se dozvědět o jejich fungování v současné době. Záměrně do práce vybírám informace, které souvisí s kulturním a společenským životem. Domnívám se, že pro rozvoj obce jsou významné.

Čerpala jsem především z publikací *Provodov v minulosti* od pátera F. Müllera a *Provodov, kapitoly z dějin obce*, která byla vydána k výročí 600 let obce. V obou knihách je popsána obec Provodov, její nestráší památky a život v obci. V publikaci od pátera F. Müllera, která byla napsaná v roce 1975, je popsána hlavně minulost obce, její národnostní složení a správní zřízení. Díky této literatuře jsem si vytvořila ucelenější představu o obci Provodov. Navštívila jsem archiv v nedaleké obci Klečůvka, kde jsem prostudovala kroniky obce a školní kroniky, ze kterých budu čerpat v druhé kapitole. Kroniky jsou obsáhlé

a pečlivě psané, takže budou důležitým a cenným zdrojem pro mou práci. Dalším mým zdrojem jsou rozhovory se spoluobčany, kteří mi poskytli informace k jednotlivým organizacím a spolkům v obci.

Díky bakalářské práci jsem hlouběji poznala Provodov a jeho minulost a kulturní rozvoj. Dospěla jsem k uceleným informacím týkajících se historie, školství a spolků v obci.

1 Obec Provodov, historie obce, památky v obci a v jejím okolí

1.1 Obec Provodov, její krajinný charakter a poloha

Obec Provodov se nachází v Luhačovickém zálesí, ve Vizovické vrchovině. Její poloha leží mezi Zlínem, Luhačovicemi a Vizovicemi. Od Zlína je vzdušnou čarou vzdálena osm kilometrů. Obec leží v malebném údolí, kterým protéká provodovský potůček. Katastr obce je ohraničen zalesněnými Vizovickými vrchy, Rýsovem 536 m, Starým Světlovem 611 m, Bábou 635 m, Slavickým kopcem 613 m, Hvězdákem 656 m, Komoncem 673 m vysokým.¹

Provodov má dnes skoro 800 obyvatel. Díky své krajině a přírodě, která je zalesněná a klidná, se do obce neustále přestěhovávají noví obyvatelé. Oblíbená není jen lokalita obce, ale i její okolí a paseky, které se neustále rozrůstají. Na pasekách jsou i chaty, které vlastní lidé z měst a využívají je k rekreaci a na víkendy.

1.2 Historie obce

Jméno obce je původu ryze českého a mohlo být odvozeno ze tří možností. Vizovické vrchy byly špatně schůdné a zarostlé lesem. Žila zde dravá zvěř a schovávali se loupežníci, kteří ohrožovali život každému, kdo by do lesa vkročil. Na místě, kde se nachází obec, dříve žilo jen pár samotářů, kteří nabízeli obchodníkům a pocestným doprovod přes tento les. Lidé je pak začali nazývat Provodovskými a osada tak dostala název Provodov. První možností je tedy název původu místního a odvozený od zaměstnání prvních usedlíků. Obec se nachází pod hradem Světlov a tak druhou možností vzniku jména je ten, že lidé z obce chodili hradním pánům pro vodu. Poslední možností je, že původ jména obce by mohl ukazovat na jméno rodové Provod nebo Provoda. V okolí Provodova je spousta vesnic, jejichž název vznikl tímto způsobem, například Pozlovice (Pozel), Bojkovice (Bojek).²

Obyvatelé Provodova byli vždy české národnosti a původu slovanského. Dokazuje to název obce, jména nejstarších usedlíků (Plášek, Minář), pojmenování polních a lesních tratí v katastru obce (Lhoty, Salaš, Rakovec). Za německé okupace 1939-1945 nebylo v Provodově

¹ MÜLLER, P. František. *Provodov v minulosti*. Provodov: 1975, s. 9.

² MÜLLER, P. František, c. d., s. 10.

usazených Němců. Židé se do obce nastěhovali na krátký čas jako nájemníci obecního hostince na přelomu 19. a 20. století.³

Provodov byl jen nepatrnou vesničkou, v roce 1598 čítal devět usedlých rodin. Roku 1640 žilo v obci 13 hospodářů, 1 mlynář a 3 chalupníci. Po roce 1656 bylo v Provodově 15 usedlých rodin. Roku 1749 žilo v obci 15 hospodářů a 62 chalupníků se zahrádkou. Velký nárůst obyvatelstva si můžeme vysvětlit příchodem utečenců, kteří se zde nastěhovali z uhersko-moravského pohraničí. Roku 1790 čítal Provodov 104 domů a 568 obyvatel a o sto let později žilo na vesnici 702 Čechů a 9 Židů. V roce 1910 stálo ve vesnici 151 domů a bydlelo zde 908 Čechů a 2 Židé. Po první světové válce žilo v obci 89 lidí. Roku 1970 bylo 222 domovních čísel a 950 obyvatel Provodova.

Nejstarší rody, které žijí na vesnici dodnes, jsou Slovák od roku 1750, Čižmář od roku 1775, Plášek od roku 1780 a například Vítek od roku 1824.⁴

Správu obce do roku 1848 vedl purkmistr, kterého lid nazýval pudmistrem. Byl volen na určitý čas usedlíky v obci. Purkmistr musel umět veřejně mluvit, číst psát a počítat. Jeho povinností bylo starat se o své občany, vysvětlovat jim nařízení nadřízených úřadů a vyřizovat úřední věci. Na poradu měl k dispozici tzv. radní. U lidí měl purkmistr velkou vážnost, a co řekl, to také platilo. V polovině 18. století se provodovským purkmistrem stal Jan Mikliš. Mikliši si udrželi úřad půl století.

Zástupcem vrchnosti v obci byl rychtář, zvaný fojt, který byl osvobozen od roboty. Po roce 1848 vzal jeho úřad za své, když byla zrušena robota. Vybíral pro vrchnost daně a posílal lidi na robotu. Byl neoblíben, protože přestupky proti poslušnosti a pořádku trestal v šatlavě. Jeho některé funkce převzal po tomto roce purkmistr, který soudil a pokutoval opilce a výtržníky, ve vážnějších případech je dával zavírat do obecní šatlavy, která bývala v panské sýpce.

Každá obec byla obdařena svou pečetí se svým znakem. Ve znaku obce Provodov byla ruka držící křížek a nad fafrnochy s přilbou byl půlměsíc a pěticipá hvězda. Kolem znaku bylo napsáno P. Obec Prowodof. Za 2. světové války se kovové razítko ztratilo.⁵

1.3 Památky v obci a blízkém okolí

První zmínka o obci Provodov pochází z ledna roku 1412. Záznam se nachází v olomouckých zemských deskách a jde o majetkový záznam.⁶

³ MÜLLER, P. František, c. d., s. 11.

⁴ MÜLLER, P. František, c. d., s. 65-66.

⁵ MÜLLER, P. František, c. d., s. 81.

1.3.1 Zřícenina hradu Rýsov

Nejstarší památkou je hrad Rýsov, který se nachází nad obcí Provodov směrem na obec Březůvky. Zde můžeme nalézt pozůstatky valového opevnění pravěkého hradiska, které zde bylo vybudováno na sklonku doby bronzové. Rozkvět tohoto místa nastal v mladší době železné. V tuto chvíli zde žil lid púchovské kultury, který byl silně ovlivněn keltskou civilizací.⁷

1.3.2 Zřícenina hradu Starý Světlov

Hrad Starý Světlov leží kousek za hranicí provodovského katastru. V minulosti však byl osud obce s hradem svázán. Hrad se původně jmenoval Světlov, jako Starý Světlov je označován až koncem 15. století, kdy byl vybudován Nový Světlov. Odvození názvu hradu není přesně známo. Pravděpodobně název Světlov vznikl podle bílého vápenného nátěru parkánové zdi a možná i celého opevnění hradu. Při pohledu z dálky pak vypadal jako mohutný světelný objekt.⁸

První písemnou zmínku o hradě najdeme roku 1360, kdy majiteli hradu a panství byli bratři Alšík (Albrecht) a Vilém ze Šternberka. Není však známo, jak se dostali k držbě hradu. Dlouho bratři hospodařili spolu, ale nakonec si statky rozdělili. Roku 1371 se majitelem hradu stal Alšík a Vilém dostal Zlín a Čejkovice. Domluvili se, že pokud jeden z nich umře a nebude mít mužského potomka, dostane majetek ten druhý. 1383 Albrecht umírá a má dceru Elišku, takže majetek připadne Vilémovi. Ten později také umírá a hrad nakonec před rokem 1399 připadne Elišce. Roku 1418 se majitelem stává Jaroslav ze Šternberka a Veselí. V listopadu 1420 došlo k bitvě pod Vyšehradem, kde Jaroslav umírá. Vláda Šternberků nad hradem skončila 1422, kdy panství vykoupil od dědiců císař Zikmund. Císař hrad Světlov a další dva hrady předal své ženě Barboře Celské. Její vlastnictví končí kolem roku 1437. Roku 1439 se dochovaly informace, že na hradě se usídlily loupežnické roty. V tomto období se na Světlově vystřídala spousta pánů, kteří se k okolí nechovali, jak by se slušelo, a tak moravské stavy hrad roku 1449 odkoupily. Hrad a panství prodaly spolehlivému Burjanovi z Vlčnova a jeho strýci Zichovi z Lipiny. Tehdy ke světlovskému panství patřil hrad Starý Světlov, městečko Bojkovice a vesnice

⁶ PRACHAŘ, Marek. *Provodov: kapitoly z dějin obce*. Provodov: 2012, s. 8.

⁷ PRACHAŘ, Marek, c. d., s. 44.

⁸ PRACHAŘ, Marek, c. d., s. 48.

Provodov, Krhov, Pitín, Hostětín, Luhačovice, Ludkovice, Pozlovice, Řetečov, Opatovice, Kladná, Žilín a díl Přeckovic. Burjanov a Zich patřili k rytířskému rodu. Po Burjanovi se dědicem stává jeho nezletilý syn Jiřík. Jiříkova matka se znovu vdala, a tak na hradě vládli dva páni. Synovi, když dospěl, vznikla spousta problémů, dlužil různým věřitelům a jeho otec neměl řádně v zemských deskách zapsáno své panství. 1464 Jiří Vlčnovský hrad ztrácí. Dalším pánem se stal nejvyšší maršálek Království českého Jindřich z Lipé, který měl za ženu Barboru z Kunštátu a Poděbrad, díky čemuž měl blízko k českému králi Jiřímu. Touto sňatkovou politikou chtěl král zajistit východní hranici před blížícím se střetem s uherským králem Matyášem Korvínem. Během války byl Světlov nejspíš poškozen, ale i tak zůstal obydlený a změnil opět svého pána. Kolem roku 1470 se novými pány stávají Landštejnové, kteří byli jednou z větví mocného rodu Vítkovců pocházejících z jižních Čech. Hrad dědilo pět bratrů. Po ukončení uherských válek byla poloha hradu Světlova nevýhodná a tak se začalo se stavbou nového sídla. Světlov stál na samém okraji panství hluboko v lesích a daleko od důležitých cest. Landštejní měli územní zisky hlavně v okolí Bojkovic, které bylo povýšeno na městečko a stávalo se tak ekonomickým centrem panství. Začala tedy stavba nového hradu na kopci nad městečkem. Hrad dostal název Nový Světlov. Starý Světlov pak byl ponechán vlastnímu osudu. Landštejní roku 1501 vymírají po meči a panství dědí dcera jednoho z bratrů. Ta se vdá za šlechtice, který má statky v severních Čechách, proto se rozhodne panství prodat. 1516 se novým pánem stává Burjan z Vlčnova. Ve smlouvě z roku 1517 se můžeme dočíst, že Starý Světlov je pustý a ve zříceninách. V roce 1633 se hrad stává součástí panství Luhačovice a patří členu rodu Serenyiů.⁹

Za prvních Šternberků ve 14. století vzniklo hradní jádro obehnané parkánem a mohutným příkopem a valem. Mezi součást opevnění patřilo ještě horní předhradí, které bylo vystavěno z lomového kamene. V době, kdy se zde usídlily loupežnické roty, však velikost hradu nestačila. Na hradě tedy zůstal jen hradní pán a jeho nejvěrnější bojovníci a ostatní se usídlili v nejbližším okolí, kde vzniklo dolní předhradí. Zde si lidé vystavěli domy z hlíny a dřeva. Poté, co se odstěhovali, vypadalo místo se zbytky rozpadajících se staveb pochmurně a možná trochu strašidelně. O dvacet let později pak přišla pro hrad další zkáza v podobě Uhrů. Do konce 15. století zde zůstala nejspíš jen malá část rozsáhlého areálu.

⁹ PRACHAŘ, Marek, c. d., s. 49-54.

Ze zdiva hradu byl postaven kostel v Pozlovicích, poutní kostel na Provodově a menší stavby v okolí. Zřícenina sloužila jako stavební materiál. Starý Světlov byl cílem hledačů pokladů. Bez historiků, kteří projevíli zájem o toto místo, bychom dnes o hradu nejspíš nic nevěděli.

Dodnes se zachovaly nepatrné pozůstatky zdiva, příkop a val.¹⁰

1.3.3 Kostel Panny Marie Sněžné

Poutní kostel stojí na Malenisku, kopci vzdáleném asi dva kilometry. Kostel je zasvěcen Panně Marii Sněžné. První zprávy o poutním místě pocházejí z počátku 18. století. V tomto období kraj sužovaly smutné časy. Uherští povstalci pustošili na Valašsku a Slovácku jednu vesnici za druhou. V dolním provodovském mlýně pod Maleniskem žil mlynář Pavel Vlaštovica. Měl nemocnou ženu Annu, která si naříkala na bolesti hlavy a očí, neboť ztrácela zrak. Denně se modlila k Panně Marii a prosila ji o své uzdravení a o lepší časy pro kraj. Roku 1705 měla sen, ve kterém se jí zjevil anděl, který ji naučil třem modlitbám, jež měla rozšiřovat mezi lidi.¹¹

„V roce 1711, před svátkem Nanebevstoupení Páně, byla mlynářka ve snu vyzvána bělovlasým stařečkem, aby ho následovala. Šel s ní na Malenisko. Několik kroků od velké lípy zastrčil hůl do země a pravil: „Zde je voda, která bude uzdravovat nemocné na těle i duši.“ A stařeček poté zmizel.“¹²

Provodov dříve patřil pod farnost Pozlovice, kam další den šla mlynářka na bohoslužbu. Na místě označeném ve snu uviděla hůl a u ní prýstící pramen vody. Umyla si hned oči a cítila, že lépe vidí. O svém uzdravení však zatím nemluvila. Stařeček se jí však po několika měsících zjevil ve snu znovu a řekl jí, ať se o uzdravující vodě zmíní před ostatními. Díky tomu od roku 1712 začínají lidé na toto místo putovat. Mnoho lidí, kteří sem přišli, se uzdravilo. Scházeli se zde u obrazu Panny Marie. Obraz darovala paní z vděčnosti za uzdravení. Na obrazu můžeme vidět kojící Matku Boží. Obraz je jedinečný svého druhu v celé střední Evropě a je dodnes zachován na hlavním oltáři

¹⁰ PRACHAŘ, Marek, c. d., s. 54-59.

¹¹ PALA, Josef. *Provodov mariánské poutní místo*. Provodov: Římskokatolická farnost, 2017, s. 10.

¹² PALA, Josef, c. d., s. 10.

kostela. Pochází od neznámého autora. Přivezen byl na Provodov v roce 1710 z Vídně, kde ho koupil bratr uzdravené paní.

Roku 1720 vážně onemocněl majitel luhačovického panství hrabě Wolfgang Serenyi (1685 - 1743). Dozvěděl se o léčivé vodě od pozlovického faráře, který po něm chce, aby na Malenisku u pramene dal postavit kapličku. Hrabě slíbil, že tak udělá, a krátce po uzdravení začala stavba nejprve dřevěné a později zděné kapličky s oltářem. Mariánská svatyně byla posvěcena na svátek Panny Marie Sněžné 5. srpna 1735. Poutníků neustále přibývalo, a proto v roce 1750 byla kaplička přestavěna a rozšířena. V této podobě stojí dodnes jako poutní kostel v barokním slohu. První duchovní správce P. Matěj Severin Straka zde byl ustanoven roku 1752. V roce 1758 byl v Provodově zřízen hřbitov, na kterém se pohřbívalo do roku 1958, kdy byl zřízen hřbitov nový. V jubilejním roce 1863 příchodu slovanský věrozvěstů na Velkou Moravu byla provodovská kuracie (lokálka) povýšena na farnost. Nejstarším zachovalým stavením v Provodově je fara postavená v letech 1760 - 1761. V roce 1865 byla vedle kostela zřízena vodní kaplička. Roku 1877 byla pořízena v lese nad kostelem křížová cesta, kterou tvořily dřevěné sloupy, na kterých byly obrázky. Koncem 19. století byla postavena nová křížová cesta. V pořadí třetí, nynější, křížovou cestu nechal vybudovat provodovský farář P. Václav Strmiska na konci první světové války jako vzpomínku na padlé vojáky a poutníky. Křížová cesta je kamenná.¹³

Na Malenisku se nachází i nejstarší památka v Provodově, tzv. cyrilometodějský kříž. Je vysoký téměř 5 metrů a stojí pod farou. Kříž podle odhadů pochází ze 17. století. Kříž je nazván podle tradice, ve které je řečeno, že v 9. století působili v našem kraji slovanští apoštolové Cyril a Metoděj. Byl postaven u cesty, po níž chodili provodovští do farního kostela v Pozlovicích. Na poutním místě můžeme také nalézt státem chráněné stromy, nachází se zde skupina lip a jilm, které jsou téměř tři století staré.¹⁴

1.3.4 Dalšími památkami v obci jsou komory u č. p. 22 a 38, socha sv. Jana Nepomuckého a boží muka u fary.

Ve vesnici naproti škole se nachází chráněná barokní socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1774.

¹³ PALA, Josef, c. d., s. 10-12.

¹⁴ MÜLLER, P. František, c. d., s. 87-88.

Staré komory sloužily hospodářům jako skladiště obilí a hospodyním jako špižirna. Téměř u každého stavení taková komora stála. Ti, kteří neměli sklepy, skladovali v dolní části komory brambory a řepu. V této části měli hospodáři velké skříňe na obilí. Do horní části vedly dřevěné schody a uskladňovalo se zde sušené ovoce, na bidlech visela slanina a uzené. Dále zde byly dřevěné zásobníky na mouku a do malované truhlice si lidé dávali obnošené šatstvo a jiné odložené věci. Při přestavbě domů se komory rušily. Dnes už v obci stojí komory č. p. 22 a 38.¹⁵

¹⁵ MÜLLER, P. František, c. d., s. 87–88.

2 Vývoj školství v obci Provodov

2.1 První školní budova na Malenisku a přesídlení školy do obce

Provodov do roku 1781 patřil pod pozlovickou školu. Od toho roku byla škola zřízena na Maleniskách v sousedství fary. Takové školy se nazývaly farními, jelikož byly v blízkosti farního kostela. Děti se v nich učily náboženství, číst, psát a počítat. Škola na Provodově byla zřízena o rok dřív než v Luhačovicích.

První ročníky chodily do školy odpoledne a starší dopoledne. Do školy docházelo málo dětí. V zimě žáci nedocházeli kvůli špatnému počasí a v létě museli pást dobytek. Školu mělo navštěvovat 78 dětí, avšak chodilo jich, a to ani ne pravidelně, 33. Na vesnicích byl o vzdělání malý zájem. Od doby Josefa II. byla docházka do školy povinná pro děti do 12 let. Kontrolu vykonávali farář s rychtářem a jejich povinnost byla jména nepořádných žáků hlásit luhačovické vrchnosti. Rodiče, kteří měli majetek, platili pokutu a nemajetní byli trestáni robotou. Učitelé měli velmi malý příjem, a tak si často přivydělávali jinou prací. Učitel na Malenisku byl zároveň zvoníkem, zpěvákem při bohoslužbách a varhaníkem.

Stará škola začala chátrat a nevyhovovala pro žáky ani pro učitele. Obec se proto rozhodla pro stavbu nové školy. Budova byla postavena opět na Malenisku a stojí zde dodnes. Základní kámen byl položen 27. 8. 1879 a byla otevřena v září 1880. Po požáru v Provodově roku 1891 však ani tato škola nevyhovovala. Občané si začali stavět domy na pasekách a děti to měli do školy daleko. Proto se nová škola začala stavět v obci. O její zbudování se zasloužil tehdejší starosta. Slavnostně byla otevřena roku 1899.¹⁶

2.2 Změny ve školství v průběhu let

Pravidelně se ve škole začalo vyučovat v roce 1901. Školu navštěvovala spousta dětí. V některých letech počet přesáhl dokonce 200 žáků. Zpočátku byla škola dvojtřídní, ve školním roce 1912/1913 trojtřídní, v letech 1931/1932 čtyřtřídní, a dokonce v roce 1939/1940 pětitřídní. Roku 1948 dostala škola nový název Národní škola Provodov. Provodovská škola se školou v Březůvkách vytvořila kooperaci. V letech 1977 až 1992 se

¹⁶ MÜLLER, P. František. *Provodov v minulosti*. Provodov: MNV, 1975. Str. 99-100.

v Provodově vyučoval 1. a 4. ročník, na Březůvky žáci jezdili do 2. a 3. ročníku. V letech 1993/1995 se vyučovalo ve dvou třídách o spojených ročnících. V následujících pěti letech byla škola jednotřídní. V roce 2001, kdy škola slavila sté výročí, se vyučovalo ve dvou třídách 1. ročník, 2. a 3. ročníky byly spojené. Další rok byla obnovena kooperace mezi základními školami na Provodově a na Březůvkách a začal se vyučovat na Provodově 1. a 3. ročník a na Březůvkách 2. a 4. ročník.¹⁷

V práci jsem záměrně vybrala roky, které byly něčím výjimečné a zaujaly mě. V minulosti se řešily problémy spojené se školní docházkou, povoláním učitele a práce s rodiči. V době nástupu KSČ a vzniku socialistického státu je možné pozorovat politický vliv na školství a události v obci. Ve starších zápisech kronik popisovaly důležité události uplynulého roku v rámci celého státu. V novějších kronikách jsem nic podobného nenašla. Zápisy se zabývaly pouze školstvím v dané obci.

2.2.1 Školní rok 1921 - 1922

Školní rok 1921-1922 započal 1. 9. 1921. Žáci se sešli ráno v 9 hodin ve třídách, kde k nim promluvil třídní učitelé o školní práci, poučili je o knihách a školních potřebách. Odpoledne tohoto dne se začalo pravidelně vyučovat.

V učitelském sboru nastaly změny, jelikož učitel B. Matulík byl povolán k vojenské službě do Uherského Hradiště. Místo něho museli ustanovit výpomocného učitele. Dalším učitelem, který byl povolán do vojenské služby v Kroměříži, byl J. Jurášek. Na jeho místo byla ustavena výpomocná učitelka, která však místo nakonec nepřijala. Okresním školním výborem byl zvolen jiný výpomocný učitel, který sice dorazil do školy a představil se správci školy, ale při seznámení s těžkostí žití pro učitele, jaké v obci bylo, místo nepřijal. Do ledna 1922 byli žáci třech tříd vyučováni ve dvou učebnách při počtu asi 90 žáků na jednu třídu. Od 1. ledna byl určen zastupující učitel V. Smolka, který byl zároveň správcem školy v Dolní Lhotě.¹⁸

Docházka dětí do školy byla nepravidelná. Hlavní příčinou neúčasti je starý zakořeněný zlovyk pasení dobytka. Děti se na pasení těší, jelikož jsou bez dozoru a nemusí do školy. Na pastvě mají příležitost k různým nectnostem a mravní zkáze.

¹⁷ 100. výročí školy Provodov. Obec Provodov, 2001, s. 6-8.

¹⁸ Školní kronika (1902-1945), státní okresní archiv ve Zlíně NŠk Provodov, inv. č. 161.

Učitelství sbor se snaží o odstranění zlovyku neustálým upomínáním, domlouvami, pohružkami a pilnou přípravou na vyučování. Pro děti připravovali zajímavé vyučování, čímž se snažili děti přilákat do školy a to se i povedlo. Návštěva školy se oproti loňskému roku zlepšila.

4. 9. 1921 místní školní rada podala žádost k okresnímu školnímu výboru o povolení úlev pro žáky 7. a 8. tříd, aby mohli pást dobytek po celé dny vzhledem ke katastrofálnímu suchu letošního roku. Okresní školní výbor jim však nevyhověl a vybídl, aby místní školní rada vysvětlila rodičům veliký význam školního vzdělání, jehož lze docílit jen pilnou školní docházkou. Na vyšším vzdělání závisí budoucí štěstí, život a spokojenost. A záleží-li rodičům na tom, aby se jejich děti měly dobře, budou jistě sami k pilné návštěvě školy dohlížet. Začátek vyučování byl na této škole dán na 9 hodinu dopolední, aby žáci stihli napást.¹⁹

Místní školní rada s výjimkou správce školy a na návrh faráře Strmisky podali proti tomuto rozhodnutí odvolání k zemské školní radě v Brně s odůvodněním, že nemůže brát zodpovědnost za návštěvu školy za těchto mimořádných hospodářských poměrů. Hlavním zdrojem obživy je zde dobytek a je nezbytné, aby dospívající děti rodičům pomáhaly. Na odvolání dostalo se místní školní radě přípisu okresního školního výboru z 22. 10. 1921 č. 3795 s vrácením odvolání na základě výnosu zemské školní rady v Brně ze dne 16. 10. 1921 č. 38033 k zpětnému uvážení, „nenastala-li se věc, vzhledem k tomu, že v přiloženém spise žádají o úlevy z důvodů hospodářských následkem letošního velkého sucha, aby děti mohly pást dobytek, pro letošní rok bezpředmětnou, poněvadž pasení dobytka potrvá letos krátkou dobu“. Z konferenčního protokolu učitelského sboru vyplývá, že nejde jen o děti 8. ročníku, ale i o děti mladší, kterým vzniká ztráta, jak v ohledu mravním, tak v rámci vědomostí. Budoucí škodu může tak pocítit celá obec. Okresní školní výbor proto věří, že se školské radě podaří smírným způsobem přimět rodiče k pravidelnému posílání dětí na výuku. A čas před začátkem vyučování a po něm jim bude stačit, aby dobytek napásli. K zákonitým prostředkům bude sáhnuto až v krajních případech. Na návrh správce školy byli pozváni rodiče do školy, kde jim bylo školskou radou a panem farářem domluveno, aby své děti na vyučování posílali. Po této domluvě rodiče své děti opravdu pravidelně do školy posílali a školské radě se od okresní školní rady dostalo vřelého díky a uznání.²⁰

¹⁹ Školní kronika (1902-1945), c. d.

²⁰ Školní kronika (1902-1945), c. d.

Ve školní kronice se objevují důležité události tohoto roku. 28. říjen oslaven důstojně tichou školní slavností. 31. října měl narozeniny Karel Havlíček Borovský. Při vyučování dějepisu ve III. třídě byla vzpomenua památka a zdůrazněn velký význam K. H. Borovského pro národ a osvobození. 15. listopadu a 31. ledna byly rozdány školní zprávy za 1. a 2. čtvrtletí. 9. června ve škole proběhla inspekce okresním inspektorem, který zhodnotil stav školy, docházku žáků, která je z jedné pětiny nepravidelná a z toho důvodu nedosahuje škola předepsaného cíle. Vyučující učitele hodnotil inspektor kladně. Snažili se, aby žáci měli alespoň uspokojivé výsledky, což se podařilo. V I. třídě zavedli modelování v hlíně, což působilo na děti blahodárně a těšili se do školy. Ve druhé třídě bylo zavedeno vedení tabulek na pozorování a zaznamenávání povětrnosti a přírodních jevů číselně i graficky, dle směru tvořivé školy. Velký význam měla tato činnost pro pozorovací schopnosti a soudnost žáků. Mimo ženských ručních prací se jednou týdně vyučovalo i nauce o vedení domácnosti. Na měsíčních poradách se učitelé vzájemně vzdělávali přednáškami a debatami o různých tématech, např. škola tvořivá, vyučování domovopisu a výchovná cena dětských divadel, představení. Zlepšily se rovněž vztahy mezi školou a domovem oproti minulým rokům. Toto bylo docíleno tím, že se učitelé snažili získat si lásku dětí, kterým práci ve škole zpříjemňovali a rozumným a klidným jednáním získali i mnohé rodiče. Inspektor také zhodnotil stav školní budovy, na které opadáva omítka, okna, ploty, záchody a lavice jsou sešlé, žumpa není zakrytá, pumpa nefunguje, tělocvičné náradí je nutno nahradit a je potřeba doplnit školní pomůcky. Místní školní radě se ukládá, aby vady co nejdříve vyřešila a v zájmu obecních financí se postarala o brzkou nápravu. Později by byly náklady mnohem vyšší.

V tomto školním roce bylo vydáno propouštěcí vysvědčení 9 bývalým žákům.

Školní kroniku v tomto školním roce vedl řídící učitel Bedřich Hybner v Provodově v srpnu 1922.²¹

2.2.2 Školní rok 1940 - 1941

Školní rok začal 2. září se 181 žáky a skončil 28. června s počtem 179 žáků. Na jaře 1941 obec rozhodla o vybudování koupaliště, kterému přispěl okres. Koupaliště bylo dostavěno další rok a celkový náklad činil asi 60. 000 K. Tento počín byl velkým

²¹ Školní kronika (1902-1945), c. d.

pokrokem pro obec a měl i velký význam pro zdraví dětí. Většina dětí se během prázdnin naučila plavat. V tomto roce také škola ušetřila peníze dovoz dřeva pro školu zdarma.

V důsledku nařízení o nejvyšším počtu žáků ve třídě bylo povoleno zemskou školní radou v Brně vytvořit dvě pobočky, a to při 3. a 4. třídě. Škola v tomto roce měla celkem 6 tříd.²²

Na škole působilo celkem 5 učitelů, z toho 3 učitelé a 2 učitelky. Řídícím učitelem ve škole byl Bohumil Večerka, kterého pro nemoc předčasně pensionovali. V Provodově působil v pozici řídicího učitele 14 let. 1. listopadu byl řídicím učitelem zvolen Vladimír Mikulík. Ve škole dále vyučovala učitelka Františka Hrdličková z Březůvek dívky ručním pracím a dp. Josef Kučera učil náboženství. Během roku učitelé navštěvovali různé kurzy ve Zlíně. Pravidelně každou sobotu od ledna do května 1941 navštěvovali kurz němčiny. Obyvatelé se k učitelům chovali dobře až na výjimky. Někteří občané byli proti jakékoli formě potrestání svých dětí a na některé z učitelů si neprávem stěžovali u okresního školního výboru. Všichni učitelé museli předložit prohlášení o árijském původu dle nařízení. K prvnímu dubnu byli pensionováni všichni 55letí učitelé a 50leté učitelky dle nařízení říšského protektora z 30. 12. 1940. Všichni ředitelé a správcové škol musejí vykonat zkoušku z německého jazyka do 31. března 1942.²³

Do I. třídy chodilo 23 žáků, z toho 15 chlapců a 8 dívek, do II. třídy 46 dětí, 20 chlapců a 26 dívek. III. třídu navštěvovalo 36 žáků, 16 chlapců a 20 dívek, do IV. třídy chodilo 23 dětí, z toho 11 chlapců a 12 dívek a V. třídu navštěvovalo 53 dětí, 23 chlapců a 30 dívek.

Vyučování bylo polodenní, starší děti navštěvovaly školu dopoledne a nižší měly vyučování odpoledne. Docházka žáků byla pravidelná, průměrné roční absence tvořilo 5,4 %. Prospěch žactva byl průměrný až velmi dobrý. Do Zlína na měšťanskou školu odešli dva žáci. Hlavní prázdniny trvaly od 28. června do 31. srpna a vánoční prázdniny probíhaly od 20. 12. 1940 do 19. 1. 1941. Konec pololetí byl stanoven na 15. února pro všechny školy.²⁴

Na všech školách byla zavedena němčina jako povinný vyučovací předmět počínaje 3. ročníkem dle vládního nařízení 1940/312. 3. – 5. ročník musely mít předmět vyučován 3 hodiny a 6. – 8. třída 4 hodiny týdně. Mšano vydalo 28. 1. 1941 směrnice č. 1928

²² Školní kronika (1902-1945), c. d.

²³ Školní kronika (1902-1945), c. d.

²⁴ Školní kronika (1902-1945), c. d.

pro vyučování pro školní rok 1940/1941. Směrnicí bylo upraveno pořadí předmětů, stanoven počet hodin a vypuštěna výuka občanské nauky a výchovy.

Bylo obnoveno rodičovské sdružení. Členy sdružení byli všichni rodiče žáků. Díky sdružení byl zakoupen radiový přijímač. V prosinci byla uspořádána výstava české knihy, na které se prodalo 15 knih pro děti.

Od Okresní péče o mládež ve Zlíně dostalo 15 nejpotřebnějších žáků šatstvo a obuv. Na náklady přispělo rodičovské sdružení. Zdravotní stav dětí byl dobrý a nakažlivé nemoci se nevyskytly. Během školního roku bylo 70 žáků očkováno proti záškrtu. V červnu 1941 byla provedena podrobná prohlídka všech dětí narozených v letech 1928 – 1931, celkem bylo vyšetřeno 96 dětí. Pro lepší hygienu místností ve škole se zavedlo přezouvání a ve všech třídách byly naolejovány podlahy.

Podle vládního nařízení č. 135 z 8. srpna 1940 byli zbaveni funkcí členové mšr. a noví poté jmenováni okresním hejtmanem.

Dne 23. května 1941 vykonal okresní školní inspektor František Placký na škole v Provodově visitaci.

Výnosem pres. mšano z 5. 8. 1940, č. 6040 byla zařízena německo-česká úprava zápisů, razítek a úředních tiskopisů. Vládním nařízením z 9. 12. 1940, č. 429 bylo zrušeno osvobození od poštovního a byly zavedeny služební známky.

Tento školní rok zapsal do školní kroniky řídící učitel Vladimír Mikulík v Provodově 31. 8. 1941.²⁵

2.2.3 Školní rok 1948 - 1949

Školní rok byl zahájen slavnostně 1. září na společném shromáždění všech žáků a učitelů. Slavnostní bylo proto, že se začalo učit v nové jednotné škole. Začal platit nový zákon o jednotné škole. Do nového školního roku vstupuje škola s poctivou snahou vychovat ze svěřených žáků poctivé občany republiky, která se dala na novou cestu, na cestu k socialismu.

Vyučování bylo po celý rok pravidelné, až na začátek měsíce listopadu, kdy onemocněl učitel B. Vávra zánětem slepého střeva a musel jít na operaci. Týden nato onemocněla i učitelka B. Kührová, takže musel vyučovat jen ředitel školy. V červnu byla

²⁵ Školní kronika (1902-1945), c. d.

B. Kührová povolána na 14 denní politické školení a po tu dobu bylo ve II. třídě suplováno.²⁶

Prázdniny ve školním roce byly vánoční od 21. 12. do 2. 1., pololetní trvaly od 31. 1. do 2. 2. Velikonoční prázdniny byly od 14. 4. – 19. 4. Školní rok skončil na společném shromáždění 30. června. Hlavní prázdniny začaly další den.

Radostný začátek školního roku změnila zpráva o úmrtí druhého prezidenta republiky dr. Edvarda Beneše. V den jeho pohřbu byla uspořádána vzpomínka na jeho život, dílo a zásluhy o stát. V den vyhlášení 30. výročí československé samostatnosti vyhlásil prezident Klement Gottwald splnění dvouletého plánu a vyhlásil nový, pětiletý plán. Od 1. 1. 1949 vstoupil v platnost zákon o krajském zřízení. Zemské národní výbory a jejich součást zemské školní rady byly zrušeny a vytvořily se kraje. Republika je celkem rozdělena do 19 krajů, jež spravuje krajské národní zřízení. Okresní město Zlín se stává sídlem krajského národního výboru. Od 1. 1. 1949 se bývalý Zlín spojuje v nový politický a správní celek a dostává jméno Gottwaldov.²⁷

14. září vzpomenula škola na společném shromáždění 11. výročí úmrtí T. G. Masaryka. V den 30. výročí vzniku republiky byla uspořádána žáky školy oslava pro veřejnost, na níž děti ve slavnostním pásmu recitovaly a zpívaly. Poté následovala pohádková hra „Pro květiny míru“. Výnos byl věnován na zakoupení filmového promítacího přístroje. 52. narozeniny prezidenta republiky byly vzpomenuy na společném shromáždění poslechem školského rozhlasu a pásmem recitací a zpěvů. 5. prosince byla uspořádána mikulášská besídka pro veřejnost v místním hostinci s nadílkou pro žáky. 19. 12. nacvičili žáci školy „Dětskou vánoční revue“, v které si připravili pásmo přísloví, pořekadel, zpěvů, dětských her a zvyků na venkově během celého roku. Děti měly na sobě líbivé kroje a na akci byla hojná účast občanů, která byla důkazem pěkného provedení. Na společném shromáždění žáků 21. 12. byly vzpomenuy 69. narozeniny generalissima I. V. Stalina. 26. 12. se ve škole konalo první promítání úzkého filmu. Tento den byl pro školu svátkem a pro veliký zájem se pak promítalo pravidelně 1krát týdně po vyučování až do jara. K IX. sjezdu KSČ učinila škola závazek, že splní plán sběru odpadků stanoveného do konce června již do konce května, odpracování 150 hodin na brigádách a nácvik „Písňě práce“. Závazek byl splněn 10. května. 11. 4. proběhla slavnost světového míru na společném shromáždění. Po úvodním projevu zaznělo pásmo

²⁶ Školní kronika (1946-2008), státní okresní archiv Zlín, Fond: ZŠ a MŠ Provodov, č. př. 62/2013.

²⁷ Školní kronika (1946-2008), c. d.

básní a recitací. K svátku matek 15. 5. byla uspořádána pro veřejnost besídka s básněmi, recitacemi a zpěvy hlavně pro maminky.²⁸

Změny v učitelském sboru byly malé, vystřídaly se jen dvě učitelky.

V tomto roce byla věnována zdraví školní mládeže řádná péče. Děti byly přeočkovány proti záškrtu. V dubnu se očkovalo proti tuberkulóze. Před koncem roku byla provedena důkladná lékařská prohlídka. Zdravotní stav žáků byl dobrý, nevyskytl se žádný případ vážnějšího onemocnění.

10. června navštívil nový inspektor školu v Provodově. Během dopoledne byl přítomen u vyučování ve všech třídách.

Finanční pomoc škole poskytlo Sdružení rodičů a přátel školy a místní rada osvětová, která darovala 10000 Kčs jako výtěžek z divadelního představení.

Podle zákona o jednotné škole musí všichni žáci po dokončení 5. ročníku navštěvovat povinně nový typ školy, školu II. stupně, střední. Tudíž nastal ve škole značný úbytek žáků. Mládež z 6. - 8. ročníku odešla na střední školu v Želechovicích, kam ji denně dopravuje autobus. Na začátku roku bylo celkem zapsáno a přijato 96 žáků, z toho 47 chlapců a 49 dívek. Na střední školu přestoupilo 15 žáků. Podle národnosti a náboženského vyznání je 97 žáků národnosti české a stejný počet je náboženství římsko-katolického.

Podle zákona o jednotné škole došlo i ke změně názvu ze školy obecné na školu národní. Správa obecné školy byla přejmenována na ředitelství národní školy a řídicí učitel dostává titul ředitele školy. Značení škol zvenku je smaltovanými štítky a vyměněna byla i razítka.

Nové změny ve škole zapsal ředitel Vladimír Mikulík 31. srpna 1949 v Provodově.²⁹

2.2.4 Školní rok 1972 - 1973

Za přítomnosti ZO KSC, MNV, JZD a SRPŠ byl slavnostně 4. září zahájen školní rok. Učitelský kolektiv si kladl za cíl v učebně výchovné práci maximálně přispět k výchově dětí pro život v socialistické společnosti, pěstovat v nich zásady socialistické morálky

²⁸ Školní kronika (1946-2008), c. d.

²⁹ Školní kronika (1946-2008), c. d.

a smysl pro vše, co zkrášluje a obohacuje život. Internacionální, vlastenecká a světonázorová výchova byly základem výchovného snažení.³⁰

V uplynulých letech se podařilo dosáhnout poměrně vysoké úrovně ve výchovné práci, takže pozornost mohla být věnována vzdělávací složce vyučování. Zavedeny byly nové formy a metody práce, nákupem nebo svépomocí získány nové vyučovací pomůcky, které byly hojně využívány.

Vyšší úrovně se dosáhlo i v branné výchově, a to jak v ideové, tak v praktické části. Pravidelnou součástí výchovné práce se stala dopravní výchova. Žáci 5. ročníku absolvovali kurz cyklistiky. Děti byly také vedeny ke správným hygienickým návykům v rámci zdravotní výchovy, u které jim pomáhaly žákovské zdravotní služby. Ke smyslu pro čistotu a pořádek jim pomohla i mezitřídní soutěž. Žáci 3. – 5. ročníků dále absolvovali kurz první pomoci.³¹

Během školního roku se uskutečnila řada besed, například s dlouholetým členem strany, s účastníkem zájezdu do SSSR, s lesníkem, s knihovnicí MLK, dvě besedy o protipožární prevenci (jedna s praktickou ukázkou hašení). V Gottwaldově navštívili všechny plánované výchovné koncerty a prohlédli si okresní město. Uskutečnila se také řada vycházek a exkurzí po okolí a návštěva úpravy vody a lomu v Ludkovicích.

Na veřejné práci v obci se významnou měrou podíleli učitelé. Bylo to zajišťování kulturních a politických akcí, KSČ a NF.³²

Vyučování během roku nebylo vážněji narušeno žádnou mimořádnou akcí.

Ve škole fungoval kroužek dovedných rukou, taneční, recitační a tělovýchovný. V zimě se uskutečnil hokejový výcvik a turnaj v dámě. Celý rok se konal výcvik ve stolním tenise, který se zpestřil dvěma turnaji. V rámci turistické činnosti proběhlo několik vycházek do okolí obce. V prvním prázdninovém týdnu se uskutečnilo stanování, které připravili žáci s ředitelem školy. Režii celé akce zajišťovalo SRPŠ, zapůjčilo stany od PS Gottwaldov a uhradilo stravu. Dopravu veškerých potřeb zajistilo JZD.

17. června škola ve spolupráci se SRPŠ uspořádala dětský den.

Pionýrský oddíl vyvíjel bohatou činnost v oblasti výchovné i zájmové. Pionýrský slib v tomto roce složilo v Želechovicích 7 pionýrů.

Učitelé a žáci se v průběhu roku zúčastnili dvou národních směn. Pomohli místnímu JZD při sklizni brambor a sběru kamení. Škola dále zahájila akci na vyčištění potoka

³⁰ Školní kronika (1946-2008), c. d.

³¹ Školní kronika (1946-2008), c. d.

³² Školní kronika (1946-2008), c. d.

na území obce. Celkem žáci odpracovali 1692 brigádnických hodin, sebrali 1025 kg odpadových hmot a provedli sběr léčivých bylin. 139 hodin odpracovali učitelé. Škola po celý rok pečovala o okolí a květinovou zahrádku před budovou.³³

Děti vystoupily na mnoha veřejných oslavách a schůzích s kulturním programem. Patřily mezi ně hudební odpoledne k MDŽ, slavnostní zasedání MNV, veřejná schůze NF, výroční schůze JZD atd. Žáci mohli pracovat v dětském rozhlasovém kroužku.

K prohloubení internacionální výchovy pomohlo 50. výročí založení SSSR. Stěžejní událostí také bylo 55. výročí VŘSR. Žáci se zúčastnili soutěže „Co víš o SSSR“ a „Co víš o sovětských pionýrech“. Ve škole byly vystaveny fotografie, žákovské práce a jiné materiály k těmto výročím. Žáci zhlédli dvě představení sovětských filmů. 7. listopadu se uskutečnil lampionový průvod a školní oslava VŘSR. Školní oslava 50. výročí založení SSSR se konala 22. 12.

V prvním čtvrtletí roku 1973 se slavilo 25. výročí Vítězného února. Třetí událostí školního roku byla oslava májových dnů, které předcházely úklid obce (národní směna) a výzdoba školní budovy a celé obce. Obětavá práce dětí a učitelů, solidní výtvarná úroveň poutačů a návštěva všech domácností v obci zařadily Provodov mezi nejlepší a školu na třetí místo v okrese při vyhodnocování soutěže o nejlepší májovou výzdobu. 8. května se uskutečnil průvod a vzpomínková slavnost na místním hřbitově.³⁴

Žáci 4. a 5. ročníků navštívili Bratislavu a mladší žáci Buchlovice a hrad Buchlov.

V obci pokračovalo plnění volebního programu NF stavbou kanalizace, kulturní místnosti, autobusových čekáren a silnice ke koupališti.

V tomto roce nedošlo k žádným hromadným onemocněním. Všichni byli zdraví a tak vyučování probíhalo nerušeně po celý rok.

Pro SRPŠ se během roku konaly 2 plenární schůze a 4 třídní schůzky. Ředitel školy přednesl pro SRPŠ dvě přednášky s výchovnou tematikou. SRPŠ uspořádalo rodičovský a maškarní ples a ve spolupráci se školou dětský den. Rodiče zakoupili knižní odměny pionýrům a vyznamenaným žákům 5. třídy. Přispěli na školní výlety a prázdninové stravování. Rodiče se nepodařilo získat k organizování zájmové činnosti a vzhledem k plnění volebního programu v obci stagnovala pomoc rodičů při zajišťování hospodářských úkolů.

³³ Školní kronika (1946-2008), c. d.

³⁴ Školní kronika (1946-2008), c. d.

Přes hlavní prázdniny se provedly nátěry oken, dveří, lavic, pracovních stolů, podlah, přepážek na WC, křesel, sítí a lávek v šatnách. Vymalovaly se učebny, tělocvičny, WC, šatny, chodby k jídelně, kuchyň a jídelna.

Na začátku školního roku bylo zapsáno 81 žáků, do Želechovic odešlo 16 dětí.

Do školní kroniky zapsal ředitel školy v Provodově 21. 8. 1973.³⁵

2.2.5 Školní rok 2002 - 2003

Od září 2002 je na ZŠ Provodov ředitelství. Ředitelkou školy se stala Jana Černá.

Už druhým rokem dochází do ZŠ Provodov děti do 1. a 3. ročníku do 2. a 4. ročníku dojíždějí žáci do ZŠ Březůvky. Převoz dětí zajišťuje firma John.

Zasluhou nové ředitelky začíná ve škole fungovat školní družina, která zajišťuje výchovný a vzdělávací dohled nad dětmi v odpoledních hodinách.

Škola je vybavena novými lavicemi a 4 počítači v rámci programu „Internet do škol“ podporovaný Ministerstvem školství.³⁶

Školní rok byl zahájen 2. září. Výuka probíhá podle osnov Základní škola. Do školy nastoupilo 28 dětí, 17 žáků do 3. a 11 do 1. ročníku. Prvňáčky přivítal v jejich slavnostní den pan starosta obce Antonín Galla a děti první den přišly s rodiči. Do družiny se zapsalo 23 dětí pravidelné i nepravidelné docházky. Náboženství vyučoval P. Lubomír Vaďura, který působí na faře v Želechovicích, a paní ředitelka. V říjnu byla zahájena činnost všeobecně vzdělávacího kroužku, počítačový kroužek a výuka hry na flétnu. ZŠ Provodov se stává od 1. 1. 2003 právním subjektem a obec je jejím zřizovatelem.³⁷

Do kolektivu v tomto roce přibyla nová paní uklízečka a pan školník.

Během roku se konalo mnoho akcí pro děti ve spolupráci se ZŠ Březůvky.

Škola se zúčastnila výtvarné soutěže Nadace pana Pivečky s názvem „Pohádkový svět zvířat“. Děti v této soutěži získaly jako kolektiv zvláštní cenu. Dalšími soutěžemi byly „Afrika očima dětí“ a „Plamínek a obr“ společnosti Trans gas. Společně navštívily lesopark pana Pivečky ve Slavičíně, kde probíhalo zábavné odpoledne pro děti a vyhlášení výsledků soutěže.

³⁵ Školní kronika (1946-2008), c. d.

³⁶ Školní kronika (1946-2008), c. d.

³⁷ Školní kronika (1946-2008), c. d.

Přínosné a zajímavé byly besedy v rámci Centra prevence o škodlivosti kouření, alkoholu a drog, nebezpečí šikany. Důležité byly také přednášky a výstupy Policie ČR (např. výcvik psů) a Centra pro rodinu o vztazích v rodině a narození dítěte.

Každý měsíc škola naplánovala pro žáky návštěvu představení v divadle nebo muzea. Byli na prohlídce terarijních živočichů a navštívili keramickou dílnu v Lípě.

V rámci jednoho dopoledne jeli do ZOO Lešná a na jednodenní výlet do Moravského krasu k Punkevním jeskyním a propasti Macocha s návštěvou ZOO ve Vyškově. Děti se v květnu zúčastnily dvoudenního školního pobytu v přírodě na faře na Maleniskách. Byla zde pro ně přichystána spousta soutěží, her a beseda o chráněných živočiších. Žáci pomáhali při úklidu okolí fary. Večer pro děti byla nachystaná noční hra, při které prokázaly velkou dávku odvahy.³⁸

V lednu 2003 byl za spolupráce rodičů, obcí Provodov a Březůvky a základních škol uspořádán 1. školní ples. Ples se vydařil a je plánováno jeho každoroční pokračování. Výtěžek z plesu byl použit na nákup pomůcek pro školu. Dvakrát ročně byl pořádán sběr papíru a starého železa, výtěžek byl opět použit na nákup pomůcek a potřeb žáků a na odměny pro děti. V září se tradičně konala Drakiáda a v únoru zimní Olympiáda, kde si děti zasoutěžily ve sjezdu na lyžích, bobech a běžkách. Ve škole jako každý rok proběhlo vánoční vystoupení dětí pro rodiče a besídka k svátku maminek s předáváním dárků.

Škola se snaží vycházkami do okolí obce a vyprávěním o její historii, aby děti získaly kladný vztah k rodnému místu, regionu a vážily si ho.

Školní rok byl ukončen 28. 6. 2003 a všechny děti prospěly.

Do školní kroniky zapsala učitelka Jana Šimková v Provodově 30. 8. 2003.³⁹

2.3 Základní škola v současnosti

Škola vznikla v roce 2008 sloučením ZŠ Provodov a MŠ Čtyřlístek. Zřizovatelem je obec Provodov. Škola je neúplná se dvěma třídami prvního stupně (1. a 2. ročník), do 3. a 4. ročníku žáci dojíždí do 3 km vzdálené Základní školy v Březůvkách. Přeprava dětí je zajištěna školním autobusem. Školy navzájem spolupracují a zajišťují úplnost tříd v jednotlivých ročnících, díky čemuž si vytvořily vlastní školní vzdělávací program „Dvě

³⁸ Školní kronika (1946-2008), c. d.

³⁹ Školní kronika (1946-2008), c. d.

školy, jedna cesta“. Škola se snaží podporovat vztah žáků k regionu, okolní přírodě a ekologickému cítění. Na žádost rodičů škola nabízí individuální (domácí) vzdělávání žáků.

Ke škole ještě patří jednotřídní mateřská škola, školní družina a školní jídelna, která zajišťují obědy i pro veřejnost. Díky místu, kde se škola nachází, nabízí rodinné prostředí s nižším počtem žáků, inkluzivní vzdělávání, volnočasové aktivity (angličtinu, deskové hry, aerobik, country tance a další). Škola zajišťuje výuku náboženství, výuku na hudební nástroje v rámci ZUŠ Morava, výuku plavání. Dále mimoškolní akce ve spolupráci s rodiči, drakiádu, lampionový průvod, vánoční jarmark, karneval a dětský den.⁴⁰

⁴⁰ *Základní škola a mateřská škola Provodov* [online]. [cit. 2017-03-06]. Dostupné z: <http://skola.provodov.cz/>.

3 Organizace a spolky v obci Provodov v minulých dobách a dnes

3.1 Organizace a spolky v obci v minulých dobách

Prvním a nejstarším spolkem byl Spolek střídmosti. Inteligence, lékaři, učitelé a kněží poukazovali na velké škody, které způsobovalo pití alkoholických nápojů, například pití halúzkovice, borovičky, proto začaly vznikat takzvané spolky střídmosti. Spolek byl založen v šedesátých letech 19. století P. Janem Spinou, avšak brzy zanikl. Nepodařilo se z obce vystěhovat plucárky, zvané klbaně, kteří lihoviny považovaly jako zázračnou medicínu na všechny nemoci.⁴¹

V roce 1872 byl založen Spolek záloženský, který měl za úkol naučit lidi šetřit. Jelikož v obci žila spousta chudých lidí, nebylo z čeho šetřit, a tak i tento spolek brzy zanikl. Roku 1902 byl obnoven a jeho předsedou byl jmenován Josef Talaš, rolník, pokladníkem se stal Jan Janečka, učitel. Zakládajících členů bylo 18 a spolek měl hospodářský význam. Spolek půjčoval členům peníze na koupi pozemků, opravy a stavby domů, objednával hospodářské stroje, sůl, hnojiva a na návsi zbudoval pro náklady váhu. Lidé si půjčovali i na zaplacení dluhů, na svatbu, na pohřeb. Roku 1922 měl spolek 122 členů. V roce 1945 bylo ve spolku uloženo 7 milionů.

Roku 1907 byl založen Odbor rolnické katolické omladiny. Brzy však zanikl a roku 1910 byla založena Katolická omladina, která měla 65 členů. Jejím prvním starostou se stal varhaník Mališka, pokladníkem byl Viceník a jednatelem Hanák. Omladina odebírala časopisy a noviny a také hrála divadlo. Za 1. světové války spolek zanikl a byl obnoven roku 1935. Pořádili si nové jeviště a hrávali divadlo v obecním hostinci.⁴²

1926 byla založena Družina, která sloužila hlavně pro hospodáře. Pořádala různé výlety a hrála divadlo. Domovinu založila strana zemědělská (agrární) a pro mládež vytvořila spolek Dorost. 1929 založili učitelé Národní jednotu a ženy měly od roku 1927 svoji organizaci Svaz katolických žen a dívek. 1926 založili včelaři Spolek včelařský, který existuje dodnes a patří k němu včelaři z Provodova, Březůvek a Pradlisk. Spolek je dnes dotován z rozpočtu obce Provodov. Z dalších spolků můžeme jmenovat Lesní družstvo, které koupilo

⁴¹ MÜLLER, P. František, c. d., s. 93.

⁴² MÜLLER, P. František, c. d., s. 93-94.

roku 1931 les ve výměře 25 ha a 57 arů. Prvním předsedou spolku byl Jan Vítek. Před příchodem lékaře organizoval pomoc Spolek čsl. Červeného kříže.⁴³

3.2 Organizace a spolky v obci Provodov v současnosti

V obci Provodov se lidé rádi scházejí a snaží se dodržovat a obnovovat tradice, které v minulosti byly. Ve vesnici je spousta spolků, které tyto akce pořádají. Organizují se i různá setkání ve formě poutí do okolních farností. Pravidelně se skupina lidí domlouvá na štěpánské procházce lesem přes kopce do obce Řetechov, Pozlovic a okolí. V současnosti funguje osm spolků.

3.2.1 Dobrovolný sbor hasičů

Před vznikem sboru neexistovali organizovaní hasiči v obci ani motorová stříkačka. Věci potřebné k hašení byly uschované u některého hospodáře. Mezi ně patřila velká dřevěná lejta na vodu, železné háky upevněné na dlouhých dřevěných žerdích, dále byly připravené dřevěné stříkače a puténky nebo pletené koše na vodu. Na návsi stála dřevěná zvonice, kterou se požár oznamoval, a rychtář s představenými obce řídil hašení ohně. Z každého domu musel jít alespoň jeden člověk pomáhat hasit.

Sbor dobrovolných hasičů je nejdůležitějším spolkem v Provodově a byl založen roku 1891, kdy v Provodově vypukl velký požár, při kterém vyhořelo téměř půl vesnice. Popud k založení spolku dal rolník Alois Slovák, který se stal náčelníkem sboru. Prvním předsedou se stal P. Ignác Havlíček a jednatelem Jan Mališka. Všichni poslali do Vídně prosbu císaři o finanční podporu, ten jim vyhověl a daroval 300 zlatých. Za 1300 zlatých koupil sbor čtyřkolovou ruční stříkačku, 140 metrů hadic, dva díly savic, naviják a výzbroj pro mužstvo. 1894 byla na návsi postavena hasičská zbrojnice, která ovšem byla malá a později nevyhovovala a tak v 50. letech 20. století postavili zbrojnici novou naproti obchodu Josefa Košárka. Sbor pomáhal a pomáhá hasit požáry v Provodově, Březůvkách, Pradlisku, Ludkovicích, Doubravách, Želechovicích a v dalších blízkých obcích. Několikrát zachraňoval i hořící les.⁴⁴

⁴³ MÜLLER, P. František, c. d., s. 93 - 94.

⁴⁴ MÜLLER, P. František, c. d., s. 93 - 94.

Roku 1963 byl postaven a dán do užívání hasičů sušák na hadice. K roku 2014 měl sbor 90 členů, z toho 20 dětí.

Jednotka, která pořádá výjezdy, zásahy a stará se o ochranu obce Provodov a blízkého okolí, má v současnosti 19 členů. Každoročně je v jarních měsících jednotka proškolená v hasičské zbrojnici v obci podle metodiky, kterou vydává ředitelství hasičského záchranného sboru ČR. Každý člen má svou funkci. Místní velitel je Ondřej Plášek, který zodpovídá za stav techniky a řeší poznatky a problémy se starostou obce, který je zřizovatelem jednotky. V případě, že se nemůže k zásahu dostavit velitel, za jednotku zodpovídají dva zástupci, kterými u nás v obci v současnosti jsou Roman Novák a Radim Prachař. Důležitou funkci mají také řidiči a obsluhovatelé techniky, tzv. strojníci, kterých je v jednotce pět. Díky okolní krajině je jednotka vybavená terénním automobilem Mitsubishi Pajero a starším, ale do těchto podmínek ideálním, cisternovým vozem Tatra 148 CAS 32. Další důležitou výbavou jsou ochranné pomůcky pro hasiče, pro které se obci daří získávat dotace, což je výhoda, jelikož nákup pomůcek je velmi finančně nákladný. Aktuálně má jednotka k dispozici jedenáct zásahových oblečení a pro dva členy má k dispozici dýchací přístroj pro zásah v uzavřených prostorech. Během posledních dvou let zasahovala jednotka u dvou velkých lesních požárů. V roce 2015 hořelo na Oberském kopci, kde zasahovalo sedm jednotek, a muselo se zde zůstat i přes noc, aby se hlídala zbylá ohniska. V roce 2016 na kopci Brda nad poutním místem Malenisko probíhalo pálení kletí, které přešlo v požár. Zde bylo nasazeno šest členů a opět se musel oheň hlídat celou noc, aby se znovu nerozšířil. Největší požár na území katastru obce Provodov byl v roce 1996 na nejvyšším vrchu Komonci. Požár trval mnoho dní. Musela být povolána i letecká technika a mnoho hasičů z okolních obcí bylo oceněno medailí za zásluhy. Provodovští hasiči pomáhají taky při povodních. V roce 1997 pomáhali při záplavách čerpat vodu ze sklepů v obci Troubky v okrese Přerov.⁴⁵

Tradice dodržované Sbořem dobrovolných hasičů

Každoročně začátkem roku bývá schůze, na které se shrne uplynulý rok. Členové sboru spolu s hasiči z Březůvek a Pradliska pravidelně na Bílou sobotu stojí čestnou stráž u Božího hrobu, která je spojená se mší Svatou. Každý rok se hasiči vydají na Mezinárodní pouť hasičů na Svatý Hostýn, která v roce 2016 byla dvacátá třetí. Na poutní místo se sjíždí tisíce poutníků z České republiky, Slovenska, Chorvatska a Polska. První květnou neděli bývá

⁴⁵ Rozhovor s Ondřejem Pláškem, 16. 3. 2017, archiv autora.

sloužena mše svatá za hasičský sbor na Malenisku. V roce 2016 se konala XXII. Hasičská pouť v Provodově, na které není tolik poutníků jako na hostýnské pouti, ale sjedou se sem hasiči a hasičky z blízkého okolí. Na tuto pouť přijíždí i obyvatelé Provodova-Šonova od Náchoda. Provodovští hasiči jezdí v červenci na oplátku navštívit hasičský sbor u Náchoda. Obyvatelé jim připraví program na víkend. Jeden den je soutěž Provodovská proudnice a další den si prošli návštěvníci město Náchod a místní měšťanský pivovar. Každoročně jim potom místní připraví posezení u jejich zbrojnice. Koncem července se koná Keltský den. Hasiči zde pomáhají a během akce zajišťují dodávku užitkové vody pomocí cisterny. Každoročně také pořádají o hlavní pouti zábavu předpoutňovou nebo poutňovou. Pravidelně mají hasiči na starost hody. Martinské hody se u nás na vesnici slaví kolem 11. 11. Hasiči a lidé z obce, kteří mají chuť a zájem, chodí po vesnici v maskách a zvou na hodovou zábavu, která se koná další týden. Je u nás zvykem chodit po vesnici s beranem, kterého si hasiči vypůjčí.⁴⁶

Hasičské soutěže

Hasiči pravidelně pořádají soutěže v Provodově O pohár starosty obce Provodov a Memoriál Aloise Vítka. Memoriál je pořádán na počest dlouholetého starosty sboru. Těchto soutěží se účastní žáci a dospělí z Provodova i Sbor dobrovolných hasičů Provodov-Šonov, který každoročně přijíždí. Mladí hasiči, družstvo starších žáků, v zimním období vyplňují na soutěžích uzlovačky, u kterých účastník musí vázat uzly na čas. Mezi uzly patří plochá spojka, lodní, tesařský, zkracovačka, úvaz na proudnici. Roku 2015 se zúčastnili v této disciplíně soutěže Malenovský suk, v Mysločovicích a Velké uzlovací soutěže v Březůvkách. Žáci se ve stejném roce navštívili Štípského beránka, na kterém získali 1. místo. Soutěž se skládá ze zdokonalování v topografických značkách, ve vázání uzlů, střelby ze vzduchovky a z orientačního běhu. Dále děti navštívily Kvínapův pohár, který je podobný jako Štípský beránek. Zde se umístily na třetí pozici. 3. října 2015 proběhla v Březůvkách soutěž první pomoci. Zde se hasiči umístili na 2. místě. V půlce září se ukončuje soutěžní sezóna posezením u táboráku před hasičskou zbrojnicí, které je organizováno pro děti a jejich rodiče.⁴⁷

⁴⁶ Rozhovor s Ondřejem Pláškem, 16. 3. 2017, archiv autora.

⁴⁷ Rozhovor s Ondřejem Pláškem, 16. 3. 2017, archiv autora.

Oslava 125 let od založení hasičského sboru

Začátkem července 2016 oslavil hasičský sbor 125. výročí od založení. V rámci oslav si hasiči připomněli první členy, kteří po požáru roku 1891 sbor založili. Zakladatelé zanechali heslo pro své následovníky „Bohu ku cti, bližnímu ku pomoci.“. Celé oslavy začaly 3. července ranním budíčkem vesnice, kdy mladí hasiči jeli na historické stříkačce tažené koňmi a zvali občany ke zbrojnici. Slavnostní průvod s členy sboru a hosty z okolních vesnic a provodovskou dechovou muzikou se vydal napřed na hřbitov, kde uctil památku zemřelých předchůdců, a poté pokračoval ke kostelu, kde se uskutečnila venkovní mše Svatá. Mši celebroidal P. Lubomír Vařura, který slavil své životní i kněžské jubileum, a pogrataloval mu sbor i senátor a nynější hejtman Zlínského kraje Jiří Čunek. Po slavnostním obědě předvedli hasiči ukázkou ruční vahadlové stříkačky tažené koňmi. Sbor dobrovolných hasičů z Luhačovic předvedl hasičský motorový speciál značky Tatra 43/52 z roku 1931. Poté následovaly ukázky zásahu cisternou CAS32 Tatra 148 spolu s moderní technikou Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje. Nejmenší dvojice mezitím ukázaly požární útoky a štafetu. Během oslav byli vyznamenáni členi sboru krajským starostou sdružení Ing. Josefem Bernátikem. Předal také zásluhy pro celý provodovský sbor. Celý den byl ukončen zábavou, na které si hosté mohli zatančit a poslechnout dechovou hudbu, nebo navštívit hasičskou zbrojnici, kde byla připravená komentovaná prohlídka a možnost prohlédnutí si techniky, vybavení, fotografií a trofejí ze soutěží.⁴⁸

3.2.2 Dechová hudba Provodov

Lidová hudba zapustila kořeny již v 19. století, když byla na Malenisku u kostela postavena nová škola. Dechová lidová hudba se váže k legendárnímu názvu Antošovka. Sám kapelník Antoš Slovák hrával na klarinet. Na nástroj ho naučil tehdejší učitel školy. V roce 1925 byla snaha o vznik smyčcového souboru ve spolupráci s varhaníkem Mališkou, obchodníkem Hamrlou a s učitelským sborem ze školy, která byla zřízená v obci. Soubor však zanikl ve chvíli, kdy se změnil učitelský sbor. Učitelé, kteří byli v kapele, se museli odstěhovat. Kapelu založil Antoš Slovák, narozený roku 1885, po návratu z vojny. Ve spojení se souborem varhaníka p. Mališky po skončení 1. světové války vítali prezidenta

⁴⁸ Rozhovor s Ondřejem Pláškem, 16. 3. 2017, archiv autora.

T. G. Masaryka v Luhačovicích. Společně na této události dosáhli velkého úspěchu a hrávali až do začátku 2. světové války. Hrávalo se při kostelních slavnostech a na tanečních zábavách. Během války se hrávat nesmělo. V adventu se hrávaly i operety v hospodském sále. Po skončení války se pod vedením nového kapelníka Viléma Slováka začal tvořit nový dechový soubor. Vilém Slovák hrával v dechovce baskřídlovku a v tanečním souboru knoflíkovou harmoniku.

V současné době hraje v kapele 20 hudebníků a soubor má i svůj kroj, kterým jsou modré vesty, bílé košile a černé kalhoty. Mladí z kapely navštěvují hudební školy a někteří studují na Konzervatoři v Kroměříži. Kapelníkem je v dnešní době Miroslav Mikel. Nástroje obsažené v dechovce jsou křídlovka, tenor, baryton, klarinet, bicí a tuba.

V okolních obcích dechové hudby zanikly díky tomu, že staří muzikanti nechtěli mezi sebe nikoho vzít. V Provodově s tím byl také problém, ale i tak se našel jeden muzikant, který chtěl, aby se mezi ně mladí přidali. Díky tomu je v současnosti v Provodově jediná dechová skupina v okolí.⁴⁹

Seznam akcí

Každoročně muzikanti pořádají končínový průvod a organizují končínový ples, který nebývá ve stejný termín a pohybuje se podle Velikonoc. Většinou se chodí v únoru. Během postní doby se akce nedělají. Začínají hrát až na Boží hod Velikonoční při mši v neděli. V dubnu se koná beseda s důchodci v Provodově, na které k tanci a poslechu hraje dechovka. Při první květné neděli se sejdou ke hraní na Hasičské pouti na Malenisku. Jako svou tradici mají kácení máje, které se koná koncem května. Pravidelně bývají i různé přehlídky dechových hudeb v červnu na Doubravách, kde se již akce stala tradicí. Dále byli muzikanti na přehlídce v Dřevohosticích a v Kněžpoli. V půlce července bývala tzv. Červencová noc, která se změnila na veřejnou zkoušku muzikantů, na kterou se může přijít kdokoliv podívat. Poslechnout si muziku, zatančit si a třeba i zazpívat. Dechová hudba Provodov hraje pravidelně i na farních poutích. Jezdí do Pozlovic koncem července, začátkem srpna je pouť v Provodově, koncem srpna hostují na pouti v Březnici a v říjnu jdou pěší pouť do Horní Lhoty. V týdnu po farní pouti v Provodově muzikanti pořádají letní kino. Poslední poutí roku je pouť dušičková, která bývá koncem října. Na martinské hody vypomáhají hasičům, chodí s nimi po vesnici v maskách s beranem a zvou lidi na hodovou zábavu. První adventní víkend

⁴⁹ Rozhovor s Miroslavem Miklem, 18. 3. 2017, archiv autora.

hrají na mikulášském jarmarku v Provodově. Posledním hraním je mše na sv. Štěpána v kostele při mši.⁵⁰

3.2.3 FC Rak Provodov

Historie FC RAK Provodov, z. s.

V minulosti, zejména po roce 1945, se scházela mládež, aby na volném trávníku hrála míčové hry. Zásahu na tom měl učitelský sbor, který zde působil na Obecné škole. Později se mládežníci scházeli u nově vybudovaného koupaliště pod lesem.

Po roce 1950 se veškeré sportovní zápolení sjednocuje a na Provodově se nenachází dostatek vzájemného porozumění a podpory pro založení některého druhu sportu. V roce 1961 zásluhou několika příznivců byla ustavena tělovýchovná organizace „Sokol“. Byl tak založen fotbalový oddíl „Sokol Provodov“. Slibně rozvíjející se sportovní spolek však s činností dlouho nevydržel. Hrál v soutěži čtvrté třídy jen jeden rok. Jako hřiště sloužila částečně upravená louka u Nábělkového, v místní části zvané „Brodnisko“. Brzy se začíná budovat nové hřiště za lesní správou „Na Rakovcoch“, jelikož stávající hřiště nevyhovuje. Organizace zatím nemá dostatek finančních prostředků pro činnost, ani obecnou podporu. Zápolí s nedostatkem registrovaných hráčů pro mistrovské soutěže, proto se dobře rozvíjející tělovýchovná činnost v obci opět rozpadá.⁵¹

Počátkem roku 1973 se znovu obnovil zájem o založení sportovní organizace na Provodově. Dne 10. února 1974 byla na ustavující schůzi opět obnovena tělovýchovná činnost a založen fotbalový oddíl TJ Provodov. V letech 1974 až 1978 bylo v rámci akce „Z“, a díky podpoře tehdejšího vedení místního zemědělského družstva, vybudováno nové travnaté hřiště na louce za Obecní zahradou. V roce 1996 se klub přejmenoval na FC Rak Provodov. Další rozvoj výstavby areálu fotbalového hřiště umožnil, majetkoprávní vyrovnání s původními majiteli pozemků v roce 1999, kdy se převedly parcely do majetku obce. V letech 2001 až 2003 se sportovní areál dočkal výstavby nových kabin a sociálního zařízení. V roce 2005 začala rekonstrukce hřiště z důvodů špatné průsakovosti a nekvalitnímu travnatému povrchu. Hlavní podpory a sponzoringu se dostalo od současného předsedy pana Josefa Raka a jeho stavební společnosti. Součástí rekonstrukce bylo i rozšíření hrací plochy, nové ohrazení, záchytné sítě za brankami a podél hřiště. Dále se upravil přístupový chodník okolo hrací plochy. V následujícím roce byla postavena nová příjezdová cesta. V roce 2009 se

⁵⁰ Rozhovor s Miroslavem Míklm, 18. 3. 2017, archiv autora.

⁵¹ FC RAK Provodov [online]. [cit. 2017-03-31]. Dostupné z: <http://fcrakprovodov.cz/historie>.

vybudovalo automatické zavlažování trávníku. Na základě požadavků nové legislativy je v roce 2015 upraven název klubu na FC RAK Provodov, z. s.⁵²

Od založení až do sezony 1997 - 1998 hrálo družstvo mužů se střídavými úspěchy i neúspěchy v nejnižší třídě okresní soutěže. Klub dosáhl prvního postupu v létě 1998. Od roku 1998 až do roku 2004 se tým postupně dostal do Župního přeboru, který byl později přejmenován na Krajský přebor. „Áčko“ zde působí již osmou sezonu. V roce 2002 za účelem uplatnění vlastních odchovanců byl založen rezervní „B“ tým.⁵³

Na přelom 70. a 80. let se datují nesmělé pokusy o práci s mládeží. První oficiální sezonu družstvo starších žáků odehrálo v letech 1982 – 1983. Tým se ovšem po sezoně rozpadl. Další pokus byl v druhé polovině osmdesátých let, znovu však po dvou sezonách s činností končí. Třetí pokus se stal již úspěšným. Od sezony 1999 – 2000 se nepřetržitě pracuje s mládeží. V tu chvíli začíná i prudký rozvoj klubu a postupně se zakládají týmy starších žáků v roce 1999, dorostu 2008, mladších žáků 2010 a starší přípravky 2011. Od roku 2011 je dohodnuta spolupráce z TJ Ludkovice o výchově mládeže, která oficiálně přechází v roce 2016 v tzv. sdružený start, který umožňuje nový přestupní řád FAČR (Fotbalová asociace České republiky). V roce 2016 je zrušen tým dorost, pro nedostatek hráčů. Počet hráčů je největším problémem i přes velkou snahu.⁵⁴

Ke sportovním úspěchům patří jednotlivé postupy v soutěžích mužů až do Krajského přeboru. Krajský pohár klub získal celkem pětkrát, naposledy se tak stalo v roce 2016. Největším úspěchem byl zisk takzvaného „Krajského Double“ v sezoně 2009 – 2010. Za názvem se skrývá vítězství jak v Krajském přeboru, tak zároveň i v Krajském poháru v jedné sezoně. Vybojovaného postupu do Divize se však klub vzdal. Důvodem byly velké vzdálenosti na hřiště soupeřů a s tím spojená vysoká časová i finanční náročnosti.⁵⁵

V roce 2017 tvoří fotbalový oddíl 4 mužstva. Dvě mužstva dospělých, jedno mužstvo mladších žáků a přípravky. Starší žáci hostují v sousedních Ludkovicích, mužstvo dospělých „A“ hraje krajský přebor Zlínského kraje a účastní se i krajského fotbalového poháru. Dále mužstvo dospělých „B“, složené převážně z vlastních odchovanců, hraje v okresní soutěži IV. třídu. V okresní soutěži hrají mužstva žáků a starší přípravky mistrovské zápasy. Oddíl se

⁵² FC RAK Provodov [online]. [cit. 2017-03-31]. Dostupné z: <http://fcrakprovodov.cz/historie>.

⁵³ FC RAK Provodov [online]. [cit. 2017-03-31]. Dostupné z: <http://fcrakprovodov.cz/historie>.

⁵⁴ FC RAK Provodov [online]. [cit. 2017-03-31]. Dostupné z: <http://fcrakprovodov.cz/historie>.

⁵⁵ FC RAK Provodov [online]. [cit. 2017-03-31]. Dostupné z: <http://fcrakprovodov.cz/historie>.

navíc věnuje i výchově nových nadějí v tzv. „fotbalové školičce“, kde trenéři pracují s malými dětmi, které ještě nedosáhly věku, aby mohly hrát žákovské soutěže.

Klub každoročně pořádá „Memoriál Honzíka Kubelky“ na počest tragicky zesnulého talentovaného chlapce z obce. Jedná se o letní turnaj fotbalových nadějí ve věku mladších žáků do 13 let. Turnaj je mezinárodní, jelikož se ho pravidelně účastní přátelé z Lednického Rovne (SK).⁵⁶

Z dalších činností klubu je pořádání taneční zábavy v předvečer naší pouti.

FC RAK Provodov, z. s.

K 26. 3. 2017 má klub celkově 100 členů. Do výkonného výboru patří 7 členů. Výbor je složen z předsedy, místopředsedy, jednatele, pokladníka a tří dalších členů výboru.

Fotbalová sezona je od srpna do června a je rozdělena na podzimní a jarní část, které jsou rozděleny zimní přestávkou. Podzimní část končí obvykle koncem října a jarní začíná koncem března.

Přípravku vedou trenéři Pavel Talaš a Jan Talaš. Počet registrovaných dětí je 12 z Provodova a 4 z Ludkovic. Hraje se 5+1 (pět hráčů v poli a brankař) na hřišti o rozměru cca 25 x 45 vyznačené přenosnými metami z plastu. V soutěži je 10 týmů. Hráči odehrají celkem 18 zápasů systémem každý s každým, doma a venku. Devět zápasů na podzim a devět zápasů na jaro s obráceným pořadatelstvím. Výsledky u nejmenších se neregistrují a nejsou k dispozici ani tabulky. Důvod takového postupu je snížení tlaku na výsledek a tím pádem trenéři dají prostor i méně fotbalově nadaným dětem.⁵⁷

Mladší žáky trénuje Zdenek Mikulášek. Počet registrovaných hráčů je 8 z Provodova a 7 z Ludkovic. Hraje se 7+1 na širší poloviny klasického fotbalového hřiště. V okresní soutěži mladších žáků skupiny B je i zde 10 týmů. Tým je po devíti zápasech umístěný na 6. místě za 4 výhry a 5 porážek, z toho jedna po pokutových kopech, které se v soutěžích kopou, když výsledek skončí nerozhodně. Jejich skóre je 51:37 a počet získaných bodů je 13.

Starší žáci hrají v sousedním klubu Tělovýchovná jednota Ludkovice. Díky tzv. sdruženému startu můžou hráči jednoho nebo druhého týmu bez toho, aby přestupovali, hrát jak za Provodov, tak za Ludkovice ve věkové kategorii do které přísluší, nebo o kategorii starší. Trenéry v této skupině jsou Jan Bartoš a Robert Kunorza. V týmu jsou 3 hráči z Provodova a 9 hráčů z Ludkovic. V tomto týmu vypomáhají i šikovní hráči z mladších žáků. Tým hraje okresní přebor žáků skupinu A. V soutěži je 11 týmů a TJ Ludkovice tabulku

⁵⁶ Rozhovor s Milanem Vítkem, 26. 3. 2017, archiv autora.

⁵⁷ Rozhovor s Milanem Vítkem, 26. 3. 2017, archiv autora.

vedou. V 10 zápasech devětkrát vyhráli a jednou prohráli se ziskem 27 bodů a skórem 35:13. Kategorie hraje klasický fotbal 10+1 na celé hřiště.

Dorost již v současnosti není.

„B“ tým mužů hraje nejnižší okresní soutěž IV. třídu. Trenérem je Petr Štěpáník. Ve dvanácti podzimních utkáních šestkrát vyhráli, z toho jednou na penalty, šestkrát prohráli. Získali 17 bodů při skóre 17:15. Do zápasů zasáhlo celkem 22 hráčů. Většinou jde o odchovance, dva kluci zde zůstali z Ludkovic, protože v tamním týmu nemají místo a tři k nám dříve přišli z jiných klubů.⁵⁸

„A“ tým hraje krajský přebor, který je pátou nejvyšší soutěží. Trenérem je Josef Rak. Tým je složen výhradně z hráčů, kteří přišli odjinud. Hráči prošli výchovou ve sportovních centrech mládeže a převážná většina má zkušenosti z profesionálních soutěží první a druhé ligy. Zajímavostí je, že tým vůbec netrénuje a scházejí se pouze k mistrovským a přátelským zápasům. Po podzimních 13 zápasech je tým na 3. místě. Družstvo zahrálo osm vítězství, z toho dvě na penalty, pět porážek, čtyřikrát na penalty, se ziskem 26 bodů a skórem 24:18. Mužstvo se díky loňské výhře v krajském poháru dostalo do předkola MOL Cupu, což je celorepublikový pohár, ve kterém hrají všechny profesionální kluby první a druhé ligy. V případě vítězství nad Holešovem by dalším soupeřem byla Sigma Olomouc. S Holešovem však tým prohrál po prodloužení. V této sezoně mužstvo působí v krajském poháru, kde se proboujvalo do dubnového semifinále. V případě vítězství se utká ve finále na zlínské Letné již o 6 výhru v tomto poháru.

Za stávající sezonu odehrají všechny týmy 76 utkání ve svých soutěžích, z toho polovinu odehrají na domácím hřišti, při kterých je můžou povzbuzovat příznivci z řad rodičů a ostatních spoluobčanů. Pohárové utkání hrajeme na hřištích soupeřů, na podzim to byla tři utkání a na jaro dvě, když týmy postoupí. Každý tým má různý počet přátelských zápasů.⁵⁹

3.2.4 Myslivecké sdružení Provodov

Myslivost byla v minulosti výsadou jen bohatých majitelů panství. Poddaní se mohli honu účastnit, ale pouze jako náhončí. Provodovský revír obhospodařoval rod Serenyíů, kteří vlastnili velkou část luhačovického panství. Hlavně pan Wolfgang Serenyi, který byl náruživý lovec, se snažil co nejlépe rozšířit stavy zvěře, jak drobné, tak srsnaté.

⁵⁸ Rozhovor s Milanem Vítkem, 26. 3. 2017, archiv autora.

⁵⁹ Rozhovor s Milanem Vítkem, 26. 3. 2017, archiv autora.

Během druhé světové války měl provodovský revír pronajat pan Skyba Josef, obchodník se dřevem. Honitba, o kterou se staralo pouze šest členů, měla výměru 800ha. Po roce 1948, kdy došlo k zestátnění polního a lesního majetku, vzniklo Myslivecké sdružení Provodov s asi 10 členy. Vedle této honitby vznikla tzv. režijní honitba státních lesů se sídlem ve Vizovicích, kterou obhospodařovali pouze její profesionální zaměstnanci. V roce 1973 došlo ke sloučení 4 honiteb s názvem Myslivecké sdružení Svit, která měla výměru 2450 ha, kde bylo asi 35 členů. Tato honitba fungovala do roku 1992. Po restitučních nárocích se rozdělila na 3 samostatné honitby MS Vidovy, MS Orgál a MS Světlov. MS Světlov je na Provodově a její výměra byla 1240 ha. Od roku 1998 byla honitba přejmenována na Myslivecké sdružení Rýsov. V současnosti má 14 členů, z toho 2 mladé a 2 ženy.

Loví se zde hlavně zvěř, srnčí, černá, v malé míře vysoká – jelení zvěř a z drobné zvěře sporadicky zajíc a bažant. MS Rýsov má dnes rozlohu 1185 ha, z toho Lesy ČR 395 ha.

V roce 1960 byl naposled hon na koroptve a kvůli úbytku už se dnes neloví. Sezóna 2016/2017 byla bohatá na honitbu černé zvěře a myslivci v tomto období střílili 50 divočáků. Po lese má myslivecké sdružení daná lapací zařízení na dravou zvěř, mezi kterou bereme lišky, kuny, která úspěšně tato zvířata chytají.

Každý rok pořádají myslivci brigádu úklidu okolí obce a čistí malé skládky, které se v okolí objeví.⁶⁰

Myslivecké tradice a výstavy

Mají své slavnostní pasování na myslivce, které provádějí loveckým tesákem. Nezáleží, kolik tomu, kdo chce být pasován na myslivce, je. Někteří už ve sdružení jsou delší dobu, ale pasování jsou později. Potom při slavnosti je vysvětleno, proč do té doby nebyl člen pasován. Většinou je vysvětlení doprovázeno vtipnou historkou nebo narážkou. Každý pasovaný dostane svůj pasovací list.

Pravidelně při honech troubí, čímž hon zahájí. Tradičně mají svůj myslivecký oblek.

Myslivecký rok trvá od 1. dubna do 31. března. Pravidelně mívají slavnostní výroční schůzi, která bývá ke konci mysliveckého roku.

Jednou ročně bývá v květnu Chovatelská přehlídka trofejí. Na přehlídce se sejdou myslivecké spolky u okresu Zlín. Místo výstavy se vždy střídá. Hodnotí se zde a vystavují trofeje například daňků, muflonů a divočáků.

⁶⁰ Rozhovor s Aloisem Prachařem, 19. 3. 2017, archiv autora.

Na mezinárodní myslivecké výstavě v Lysé nad Labem získali myslivci zlatou medaili za smččí trofej.⁶¹

3.2.5 Provodovská šestka

Provodovská šestka poprvé oficiálně produkovala 14. března 1998. Od toho data hraje v sestavě šesti členů v nástrojovém obsazení harmonika, tenorsaxofon, trubka, trombon, basová kytara a bicí. Notový materiál získala kapela od bývalého provodovského jazzu. Pro Provodovskou šestku byly noty základem pro jejich vystupování. Skupina hraje převážně skladby dechového žánru, ke kterým postupně kapelník upravuje písničky od Michala Tučného, Zelenáčů, Petra Spáleného, Jiřího Zmožka a různých trampských a rockových kapel. U posluchačů mají velký úspěch i lidové písničky z jejich kraje. Nástrojové a muzikantské obsazení už se v současné době usadilo.⁶²

Provodovská šestka se postupně stala rodinnou kapelou a je ryze obsazena lidmi z Provodova. Poprvé zahráli muzikanti na oslavě místního pána na jeho 50 narozeninách. Kapelníkem je v současné době pan Vladimír Divoký. V minulosti skupina hrávala častěji, skoro každý víkend hrála na nějaké svatbě, oslavě, ale i vinobraních, na mysliveckých hodech v Kaňovicích. Hráli i jednou ve Strážnici, kam bylo pozváno celé Luhačovické zálesí. V současnosti hrají na 5-8 akcích. Letos mají naplánované hrát v květnu na Březůvkách na Besedě s důchodci, v červenci mají naplánovanou oslavu 70 let pána, kterému hráli, když začínali, k jeho 50 narozeninám. V srpnu budou dvě akce, hody v Kaňovicích a rodinná oslava. Během roku vždy ještě nějaká oslava, na které hrají, přibude.

Provodovský jazz vznikl v roce 1967 a hrál do roku 1985. Kapelníkem byl Vilém Slovák. Kapela se skládala ze 7 muzikantů a nástrojové obsazení byly dvakrát saxofon, trumpet, pozoun, harmonika, basa a bicí. Vilém Slovák byl šikovný muzikant a zvládal upravovat skladby pro harmoniku a zbytek nástrojů, které byly v kapele. Vilém nakonec jako první v jazzu skončil, pak už postupně odcházeli i ostatní hráči, a tak se provodovský jazz rozpadl.⁶³

⁶¹ Rozhovor s Aloisem Prachařem, 19. 3. 2017, archiv autora.

⁶² KONÍČEK, A., MAŇAS, V., MIKEL, L. *Dechové hudby Zlínského kraje*. Zlín: Krajská knihovna Františka Bartoše, 2006. s. 110.

⁶³ Rozhovor s Vladimírem Divokým, 23. 3. 2017, archiv autora.

3.2.6 Občanské sdružení UnArt Provodov

Sdružení vzniklo 17. května 2005 na základě podání žádosti přípravného výboru pobočky Občanského sdružení UnArt ve Slavičíně. UnArt má samostatnou právní subjektivitu. Od 22. 6. 2005 je sdružení funkční jako zcela samostatný ekonomický subjekt. Základním cílem je rozvoj amatérské a místní kultury. V prvních dvou letech se ukázalo, že cíl sdružení lze v jeho původní formě realizovat, ale pouze na lokální úrovni. Dařilo se z lokálních zdrojů (grantů a sponzoringu) získat prostředky na uspořádání místních akcí. Nepodařil se však průnik umělců na jiné scény. Umělců a kapel, které by se chtěly zviditelnit, je hodně, ale akce pořádané pro ně se nevyplatí. Proto jediná cesta, aby se neprodělávalo, spočívá v získávání grantů a sponzoringu.

Sdružení zastřešuje spoustu akcí. Mezi pravidelné patří každoroční letní kino, Keltský den (od 2011) a festival Horem dolem, který se do roku 2010 jmenoval Mini Rock Festival (2007, 2008, 2009). Pomáhá ve spolupráci s místním divadlem. 12. srpna 2016 v týdnu, kdy probíhalo letní kino, domluvilo přednášku pana Dana Přibáně, která se jmenovala Dan Přibáň živě – Z Austrálie přes Bangkok až do Provodova.⁶⁴

3.2.7 Folklorní soubor Leluja

Soubor se zabývá lidovou kulturou národopisné oblasti luhačovické Zálesí a vznikl na podzim 2008 v obci Provodov. U založení stály Hana Tesařová a Eva Janíková, které měly snahu seznámit děti a veřejnost s tradičním způsobem života na luhačovickém Zálesí. Chtěly lidem připomenout lidové zvyky a obřady, které na tomto místě byly v minulosti provozovány. Vedoucí souboru se stala Eva Janíková a tvořilo jej třicet dětí z Provodova. Zřizovatelem Leluji byla ZUŠ Morava. Ze začátku se vystoupení konala jen v rámci obce, ale⁶⁵ během let se k souboru přidali další lidé i z jiných vesnic a začali společně tančit a zpívat i při různých dalších příležitostech v okolí. Dnes Leluja vystupuje na folklorních festivalech doma i v zahraničí. V listopadu 2011 se soubor osamostatnil a založil občanské sdružení Leluja, o. s. V tomto roce se k nim přidala i hudecká muzika, která doprovázela děti při vystoupeních. Muzika byla v lednu 2012 doplněna na cimbálovou. V červnu 2012 uspořádala Leluja poprvé folklorní festival Hore Provodovem, kterého se zúčastnily další tři

⁶⁴ UNART: *Občanské sdružení* [online]. [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://provodov.unart.cz/o-nas/>.

soubory. V roce 2013 soubor oslavil 5 let od vzniku a vznikla nová složka, ženský sbor. Na podzim toho roku nahrála Leluja album záleských písní. Repertoár se skládá z hudebně-tanečně-dramatických pásem tvořených místními tanci, písněmi, lidovými zvyky a dětskými hrami. Veškeré znalosti soubor hlavně čerpá z publikací Antonína Václavíka, který oblast zdokumentoval v monografii *Luhačovské Zálesí*, hudebního skladatele a sběratele lidových písní Josefa Černíka a od paní Zdeny Jelínkové, která se regionu věnovala především po taneční stránce.⁶⁶

V současnosti má soubor 70 členů z obcí Provodov, Řetečov, Pozlovice, Luhačovice a z širšího okolí. Leluja se dělí do čtyř věkových skupin, první tvoří děti od 1,5 let a říká se jí tzv. Malúšata, děti od čtyř let po 4. třídu mají název Malá Leluja, třetí skupina se nazývá Velká skupina a patří do ní mládež od 12 a dospělí. Dalšími členy jsou Ženský sbor a šestičlenná cimbálová muzika Cyril.

Na jaře soubor pořádá vynášení Mařeny a chození s lýtečkem, v létě Králenskou obchůzku a v zimě Mikulášskou obchůzku. Dívky na svátek sv. Lucie obcházejí členy souboru. Pravidelně také zastupují region na Slováckých slavnostech vína a otevřených památek v Uherském Hradišti. Jednou za dva roky pořádá Leluja vlastní folklorní festival Hore Provodovem, který trvá tři dny. Tradicí se staly folklorní plesy a Kateřinské zábavy.⁶⁷

3.2.8 Provodovské lidové divadlo

Provodovské lidové divadlo ProliDi vzniklo v roce 2009. V současné době jej tvoří jedenáct ochotníků. Prvním impulzem ke vzniku souboru se stala touha po společném setkávání a chuť se pobavit. O hraní neměl nikdo ani potuchy, a tak o pomoc a prvotní spolupráci požádali své přátele Jana Antonína Pitínského a Reginu Bittovou. Po ročním zkoušení začali hrát první divadelní hru *Vincentka a Aloiska*. Dále následovala pohádka *Bacilínek* a komedie *Zkouška kapely*, *Sojsínka* a *Takové malé referendum*, které hráli publiku v Provodově i v okolních obcích. V loňském roce docházel souboru, jak se tak říká, dech i morálka, a pocítili potřebu pevného a odborného vedení. Proto požádali o pomoc pana Petra Michálka, ředitele Městského divadla ve Zlíně, který se na Provodov přistěhoval. Pan Michálek výzvu nadšeně přijal a pod jeho vedením nastudovali hru *Upokojenkyně*. Ochotníci

⁶⁶ *Folklorní soubor Leluja: Luhačovské zálesí* [online]. [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.leluja.cz/index.php/cs/o-souboru>.

⁶⁷ *Folklorní soubor Leluja: Luhačovské zálesí* [online]. [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.leluja.cz/index.php/cs/o-souboru>.

si zkusili pod vedením nového režiséra profesionalitu a velkou zodpovědnost. Hrají s větším nadšením a větší odvahou. Poslední hra Upokoženkyň od autora Kazimíra Lupince se odehrává v prostředí domova pro seniory. Černá komedie líčí smutné stáří a vztahy dětí a rodičů. Prolínají se zde reálné a snové roviny, ve kterých se ukazuje svět zdánlivě zmatených starých lidí. Příběh se odehrává na pokoji dvou starých dam. Jedna z nich má přání, aby dostala k narozeninám ránu do hlavy. Její rodina se snaží vypořádat se s babiččíným požadavkem. Roku 2015 byla hra vyhlášena hrou roku.⁶⁸

⁶⁸ Rozhovor s Janou Černou, 19. 3. 2017, archiv autora.

Závěr

Provodov se nachází v Luhačovickém zálesí, ve Vizovické vrchovině. Obec vždy byla ryze česká, což dokazuje její název a národnostní složení. Nejstaršími rody v Provodově jsou Slovák, Čižmář, Plášek a Vítek. Správu obce vedl v minulosti purkmistr.

První zmínka o obci Provodov pochází z ledna 1412.

Nejstarší památkou v okolí obce je zřícenina hradu Rýsov. Jeho opevnění bylo vybudováno na sklonku doby bronzové.

Obec je svázána s hradem Starý Světlov. Na hradě se vystřídalo mnoho majitelů. Od roku 1360 hrad vlastnili Šternberkové. Jejich vláda skončila v roce 1422. V období, kdy hrad osídlily loupežnické roty, sídlo chátralo. Proto jej odkoupily moravské stavy, které hrad prodaly spolehlivému Burjanovi z Vlčnova. Ke světlovskému panství v tu chvíli patřilo například městečko Bojkovice a vesnice Provodov, Luhačovice, Ludkovice, Pozlovice a další. Syn Burjana hrad v roce 1464 ztrácí. Posledními pány se stávají Landštejnové, kteří byli jednou z větví rodu Vítkovců. Po ukončení uherských válek začínají se stavbou nového sídla v Bojkovicích a Starý Světlov je tak ponechán vlastnímu osudu.

Důležitým místem pro obec a její obyvatele, kteří jsou věřící, je Malenisko, na kterém se nachází kostel. Kostel Panny Marie Sněžné je postaven v roce 1750 v barokním slohu. U fary na Malenisku se nachází tzv. cyrilometodějský kříž, jedna z nejstarších památek.

Dalšími významnými památkami jsou komory u č. p. 22 a 38, socha sv. Jana Nepomuckého a boží muka u fary.

První škola pro Provodov stála na poutním místě u fary a byla postavena roku 1781. Školní budova na tomto místě nevyhovovala a byla pro děti příliš vzdálená. Proto se nová škola postavila v obci a byla slavnostně otevřena roku 1899. Pravidelně se v ní začalo vyučovat v roce 1901.

Ve školním roce 1921/22 proběhla změna učitele. Nový učitel byl zvolen okresním školním výborem, avšak kvůli těžkosti žití pro učitele v obci místo nepřijal. V tomto roce se řešila i nepravidelná docházka dětí, která byla způsobena pasením dobytka.

Ve školním roce 1940/41 museli učitelé navštěvovat kurz němčiny. Němčina byla zavedena jako povinný předmět. Všichni učitelé museli předložit prohlášení o árijském původu.

Školní rok 1948/49 je plný změn. Začalo se učit v nové jednotné škole. V rámci nového zákona byl změněn i název ze školy obecné na školu národní. Správa obce byla také

přejmenována na ředitelství národní školy a řídící učitel dostává nový titul ředitele školy. Byl vytvořen nový typ školy, škola II. stupně, střední. Děti z Provodova tudíž začaly navštěvovat školu v Želechovicích, čímž vznikl úbytek žáků v provodovské škole. V tomto roce byla zdraví školní mládeže věnována řádná péče.

Ve školním roce 1972/73 byly zavedeny nové formy a metody práce a pořízeny nové vyučovací pomůcky.

Školní rok 2002/03 začal přijetím nové paní ředitelky, díky které začala fungovat školní družina. Od 1. 1. 2003 se škola stala právním subjektem. Zřizovatelem školy se stala obec.

V současné době škola vznikla sloučením ZŠ Provodov a MŠ Čtyřlístek v roce 2008. Škola je neúplná se dvěma třídami prvního stupně (1. a 2. ročník).

V poslední kapitole napřed popisují první a nejstarší spolky v obci. Poté se věnují současnosti. V obci dnes funguje osm spolků, mezi něž patří Sbor dobrovolných hasičů, Dechová hudba Provodov, Provodovská šestka, sportovní klub FC Rak Provodov, Folklorní soubor Leluja, Občanské sdružení UnArt Provodov, Provodovské lidové divadlo a Myslivecké sdružení Provodov.

V bakalářské práci jsem se snažila o zachycení historie obce Provodov. Chtěla jsem seznámit čtenáře s touto obcí a jejím umístěním. Popsala jsem nejstarší památky, které se nacházejí v obci a jejím okolí. Pokusila jsem se nastínit vývoj školství a jeho dějiny. Zaměřila jsem se především na kulturní a společenský život, který u nás v obci zastřešují, vymýšlejí a organizují spolky a sdružení. Práci bych chtěla rozšířit v navazujícím magisterském studiu o kulturní tradice v obci a popsat minulost tradic, důvod jejich dodržování a propojení s křesťanstvím.

Vypracováním bakalářské práce jsem docílila uceleného zpracování informací o historii, vývoji školství a o spolcích v obci.

Seznam literatury a pramenů

Použitá literatura

MÜLLER, P. František. *Provodov v minulosti*. Provodov: 1975.

PRACHAŘ, Marek. *Provodov: kapitoly z dějin obce*. Provodov: 2012.

PALA, Josef. *Provodov mariánské poutní místo*. Provodov: Římskokatolická farnost.

KONÍČEK, A., MAŇAS, V., MIKEL, L. *Dechové hudby Zlínského kraje*. Zlín: Krajská knihovna Františka Bartoše, 2006.

NEKUDA, Vladimír, ed. *Zlínsko*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1995. Vlastivěda moravská.

Otevřené brány: zpřístupnění významných sakrálních památek ve Zlínském kraji. Zlín: Zlínský kraj, odbor kultury a památkové péče, 2010.

BERNÁTÍK, Josef, Karel RICHTER, Stanislav MIŠÁK, et al. *Historie dobrovolných hasičů okresu Zlín*. Zlín: nákladem SH ČMS-OSH Zlín v Nakladatelství Radovan Stoklasa, 2015.

100. výročí školy Provodov. Obec Provodov, 2001.

Prameny

Školní kronika (1902-1945), státní okresní archiv ve Zlíně Nšk Provodov, inv. č. 161.

Školní kronika (1946-2008), státní okresní archiv Zlín, Fond: ZŠ a MŠ Provodov, č. př. 62/2013.

Periodikum

Provodovské noviny. Obec Provodov, 2013, **XIX**.

Provodovské noviny. Obec Provodov, 2014, **XX**.

Provodovské noviny. Obec Provodov, 2015, **XXI**.

Provodovské noviny. Obec Provodov, 2016, **XXII**.

Internetové zdroje

Základní škola a mateřská škola Provodov [online]. [cit. 2017-03-06]. Dostupné z: <http://skola.provodov.cz/>.
FC RAK Provodov [online]. [cit. 2017-03-31]. Dostupné z: <http://fcrakprovodov.cz/historie>.

Folklorní soubor Leluja: Luhačovské zálesí [online]. [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.leluja.cz/index.php/cs/o-souboru>.

UNART: Občanské sdružení [online]. [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://provodov.unart.cz/o-nas/>.

Muzikanti Provodov: Dechová hudba Provodovjané [online]. [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: <http://www.muzikantiprovodov.websnadno.cz/>.

Malenisko: Kostel Panny Marie Sněžné významné poutní místo část obce Provodov na Moravě ve Zlínském kraji [online]. [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: <http://www.malenisko.cz/>.

FC Rak Provodov [online]. [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: <http://www.fcraakprovodov.cz/>.

Informační systém FAČR [online]. [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: <https://is.fotbal.cz/>.

Východní Morava [online]. [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: <http://www.vychodni-morava.cz/lokalita/333>.

Východní Morava [online]. [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: <http://www.vychodni-morava.cz/cil/85>.

Rozhovory

Rozhovor s Vladimírem Divokým, 23. 3. 2017, archiv autora.

Rozhovor s Ondřejem Pláškem, 16. 3. 2017, archiv autora.

Rozhovor s Miroslavem Miklem, 18. 3. 2017, archiv autora.

Rozhovor s Janou Černou, 19. 3. 2017, archiv autora.

Rozhovor s Milanem Vítkem, 26. 3. 2017, archiv autora.

Rozhovor s Aloisem Prachařem, 19. 3. 2017, archiv autora.

Přílohy

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Obec Provodov

Příloha č. 2 – Památky v obci a okolí

Příloha č. 3 – Základní škola

Příloha č. 4 – Spolky, organizace a sdružení

Příloha č. 1:

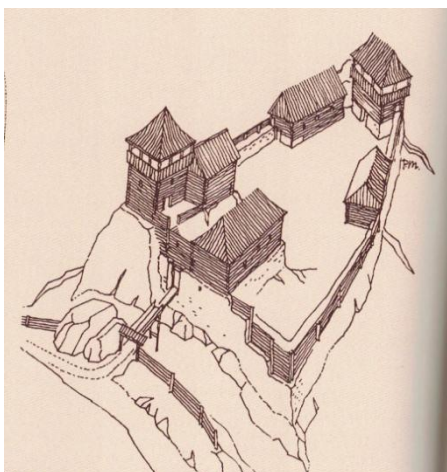

Obec Provodov v současnosti (Foto archiv, Oldřich Pavlůsek)

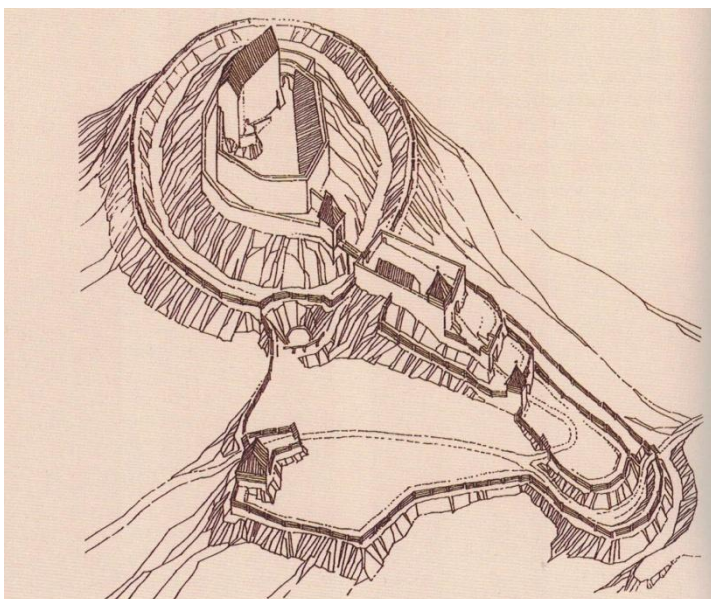

Znak obce Provodov (<http://www.provodov.cz/>)

Příloha č. 2:

Předpokládaný vzhled hradu Rýsov, kresba P. Šimečka (PRACHAŘ, Marek. *Provodov: kapitoly z dějin obce*. Provodov: 2012. s. 44.)

Perspektivní rekonstrukce hradu Starý Světlov v polovině 15. století podle P. Šimečka (PRACHAŘ, Marek. *Provodov: kapitoly z dějin obce*. Provodov: 2012. s. 56.)

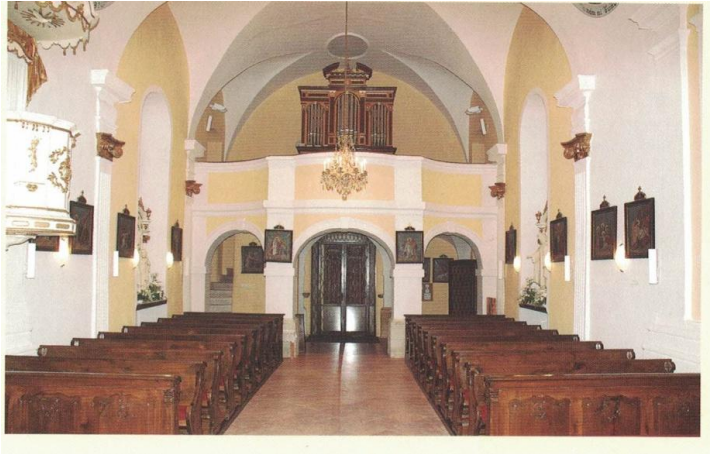
Pozůstatky zdiva hradního jádra Starého Světlova v současnosti (PRACHAŘ, Marek. *Provodov: kapitoly z dějin obce*. Provodov: 2012. s. 54.)

Provodovský kostel na Malenisku (Foto archiv, O. Pavlůsek)

Interiér kostela, oltář (PALA, Josef. *Provodov mariánské poutní místo*. Provodov: Římskokatolická farnost. s. 14.)

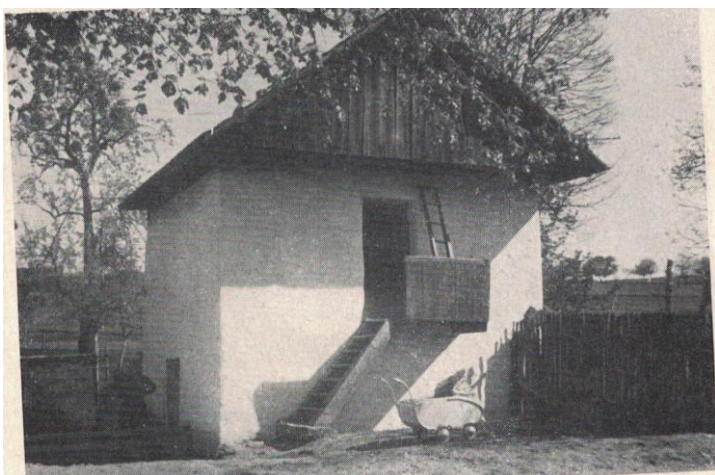
Interiér kostela, varhany (PALA, Josef. *Provodov mariánské poutní místo*. Provodov: Římskokatolická farnost. s. 15.)

Oltářní obraz Panny Marie kojící (PALA, Josef. *Provodov mariánské poutní místo*. Provodov: Římskokatolická farnost. s. 14.)

Tzv. Cyrilometodějský kříž na Malenisku (MÜLLER, P. František. *Provodov v minulosti*. Provodov: 1975. s. 150.)

Komora č. p. 38 (MÜLLER, P. František. *Provodov v minulosti*. Provodov: 1975. s. 157.)

Příloha č. 3:

Podoba školy v minulosti (Foto archiv, ZŠ Provodov)

Základní škola v obci Provodov (<http://skola.provodov.cz/>)

Příloha č. 4:

Hasičský sbor obce Provodov, před hasičskou zbrojnicí (Foto archiv, O. Pavlůsek)

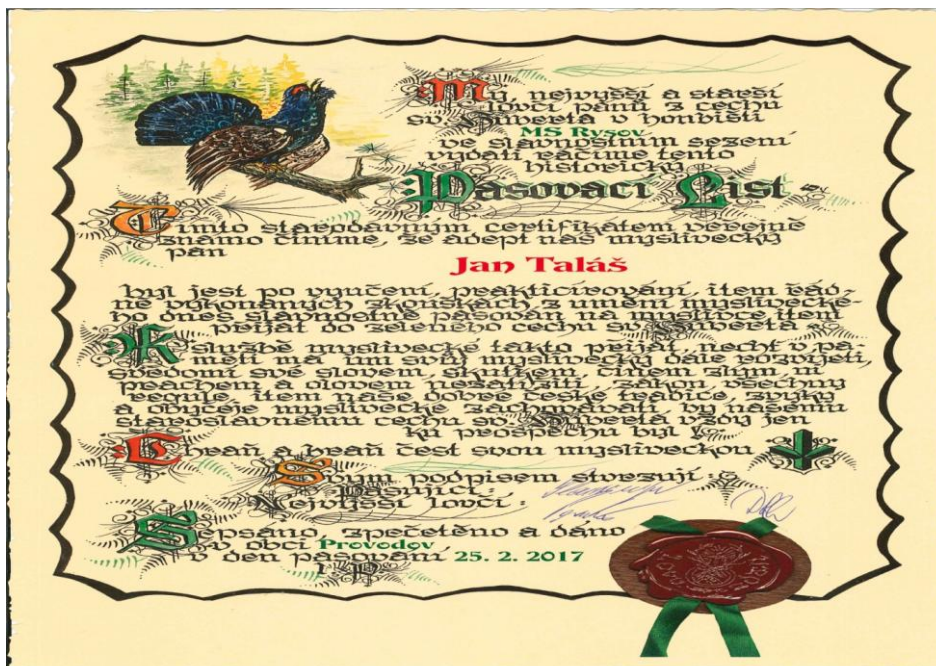
Hasiči spolu s muzikanty na pouti Svatý Hostýn (Foto archiv, O. Pavlůsek)

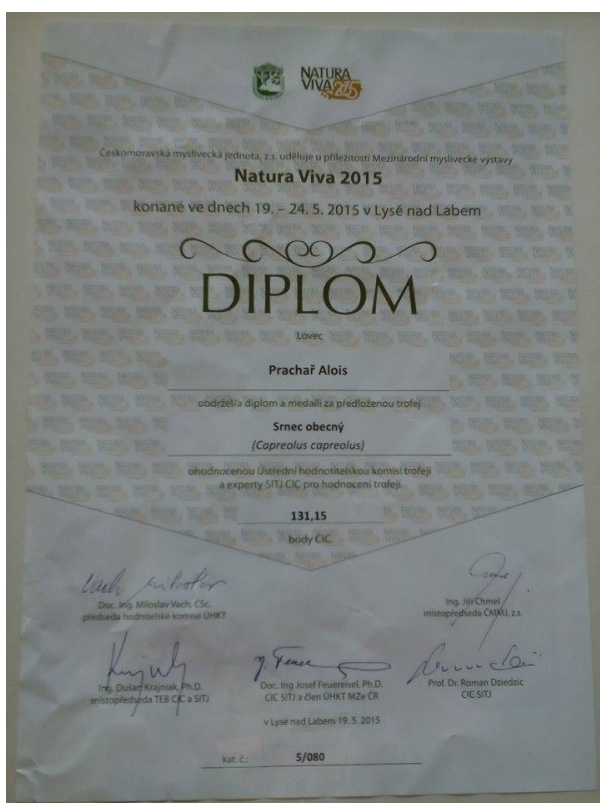
Dechová hudba Provodov (Foto archiv, O. Pavlůsek)

Provodovská šestka (KONÍČEK, A., MAŇAS, V., MIKEL, L. *Dechové hudby Zlínského kraje*. Zlín: Krajská knihovna Františka Bartoše, 2006, s. 111.)

Pasovací list (Foto archiv, Jan Taláš)

Diplom za 1. místo v soutěži trofejí (Foto archiv, Alois Prachař)

Vítězná trofej (Foto archiv, Alois Prachař)

Folklorní soubor Leluja v Uherském Hradišti (Foto archiv, O. Pavlůsek)

Provodovské lidové divadlo, hra Sojsínka (Foto archiv, O. Pavlůsek)

Provodovské lidové divadlo, hra Upokojenkyně (Foto archiv, O. Pavlůsek)

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Šimková Hana
Katedra:	Společenských věd
Vedoucí práce:	PhDr. Pavel Kopeček, Ph.D.
Rok obhajoby:	2017

Název práce:	Historie, spolky a dějiny školství v obci Provodov
Název v angličtině:	History, guilds and the history of education in the village of Provodov
Anotace práce:	Bakalářská práce popisuje obec Provodov, její historii a památky v obci a jejím okolí. Zabývá se vývojem školství v obci. Poslední kapitola seznamuje s organizacemi a spolky v obci, které zajišťují pro lidi důležité kulturní a společenské vyžití.
Klíčová slova:	Obec Provodov, historie Provodova, školství, vývoj školství, spolky v obci
Anotace v angličtině	Bachelor thesis describes village Provodov, its history and sights in the village and its surroundings. It follows up development of education in the village. The last chapter introduces local organizations and associations which provide for the people important cultural and social entertainment.
Klíčová slova v angličtině:	The village of Provodov, the history of Provodov, education, the development of the education, guilds in the village
Přílohy vázané v práci:	Obec Provodov, památky v obci a v okolí, základní škola, spolky, organizace a sdružení
Rozsah práce:	47 stran
Jazyk práce:	Čeština